

delavec

v obrti in podjetništvu

Nižji standard socialne države

(stran 6)

S SEJMA DOM V LJUBLJANI

»Kufre gor, kufre dol«

NENEHNE REFORME

Če kje, potem pri nas velja slogan, da so v teh kriznih časih edina stalnica razvoja nenehne spremembe. Medtem ko se v uradnem listu po objavi določene reforme oziroma zakona še suši tiskarsko črnilo, naši politiki že pripravljajo njegove spremembe in dopolnila.

Poglejmo samo pogoje dela in poslovanja, s katerimi se srečujemo v vsakodnevem življenju. Ti so danes precej drugačni, kot so bili pred letom dni, saj je Slovenija v relativno kratkem času izvedla dve veliki reformi. Novi Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je uzakonil dolgo napovedovano in enkrat na referendumu že propadlo pokojninsko reformo, smo v praksi začeli uporabljati na začetku letošnjega leta, 12. aprila 2013 pa sta začela veljati še novi Zakon o delovnih razmerjih in novela Zakona o urejanju trga dela, ki sestavljata reformo trga dela.

Za obe reformi je značilno, da sta bili v bistvenih vprašanih usklajeni med socialnimi partnerji, torej med delodajalskimi organizacijami, sindikati in državo. To pa je pri spreminjanju delovnopravne zakonodaje tudi edini način, ki lahko na dolgi rok prinese uspeh. Neusklajeni zakoni se najprej znajdejo v nevarnosti, da jih bodo volivke in volivci zavrnili na referendumu. Tudi če se uspejo izogniti referendumu, zelo težko zaživijo v praksi.

Vse kaže, da smo imeli z obema reformama še srečo: ker so socialni partnerji našli kompromisne rešitve, sta obe reformi za vse manj boleči, kot so napovedovali, četudi z njima ni povsem zadovoljen nihče. In morda je ravno to, da z njima zares ni popolnoma zadovoljen prav nihče, njuna najboljša plat. S tem pa se nekateri ne strinjajo – še preden sta obe reformi prav zaživele v praksi, so že začeli razglašati, da sta premalo temeljiti in da ju bo treba v najkrajšem času poglobiti in še dodatno zmanjšati pravice delavcev.

Z obema reformama pa spisek sprememb še zdaleč ni končan. Prejšnji mesec smo po tem, ko je državni zbor izglasoval konstruktivno nezaupnico stari vladi, dobili

novo vlado na čelu z Alenko Bratušek. Skupaj z novo vlado pa smo dobili tudi nov dogovor med strankami nove vladajoče koalicije o tem, kaj bo nova vlada počela in za kaj se bo zavzemala.

Prva naloga, ki si jo je nova vlada zadala, je umiritev političnih strasti v državi. To namerava doseči z dvigom politične kulture, s krepitvijo socialnega dialoga, z dialogom s civilno družbo, s strokovno argumentacijo političnih odločitev in depolitizacijo kadrovanj.

Na gospodarskem področju nova vladajoča koalicija napoveduje, da si bo prizadevala za krepitev konkurenčnosti in izboljšanje poslovnega okolja, za državne spodbude za zeleno razvojno politiko, za izgradnjo infrastrukturnih projektov iz sredstev Evropske unije in javno-zasebnega partnerstva, za spremembe insolventne zakonodaje, za uvedbe olajšav za odpiranje novih delovnih mest, za subvencioniranje prvih zaposlitev mladih po končanem šolanju in za še nekatere ukrepe.

V novi vladajoči koaliciji napovedujejo tudi konsolidacijo javnih financ z znižanjem proračunskega primanjkljaja s poudarkom na racionalizaciji javne uprave ter v skrajnem primeru tudi z dvigom davka na dodano vrednost. Ob tem pa opozarjajo, da bo letos primanjkljaj povečala intervencija za sanacijo bank. Nova koalicija napoveduje tudi učinkovito koriščenje sredstev iz nove finančne perspektive Evropske unije za obdobje od leta 2014 do 2020. Javnemu sektorju pa naj bi vrnilo ustrezen pomen in mesto v družbi ter okrepili njegov razvojni potencial.

Dogovor koalicijskih strank govori tudi upravljanju državnega premoženja. Zakon o Slovenskem državnem holdingu, ki je bil sprejet pred kratkim, naj bi dopolnil tako, da državnega premoženja ne bi prenesli na holding, ohranila pa bi se centralizacija upra-

vljanja državnega premoženja. Ustanovili naj bi Slovenski državni holding, ki bi upravljal z državnim premoženjem. Holding naj bi poskusil prodati vsaj eno večjo gospodarsko družbo

v lasti države. Prihodke od prodaje in razpolaganja naj bi namenili za pomoč in spodbude gospodarstvu. Kar se tiče slabe banke pa je po mnenju nove vladajoče koalicije sanacija bančnega sistema nujna. Zato naj bi vlada izvajala ukrepe za stabilizacijo bančnega sistema, skladne s sprejetim zakonom, ki predvideva zadosten nabor ukrepov. Zakon o slabi banki, ki je bil sprejet pred nedavnim, pa namerava nova vlada dopolniti s potrebnimi prakse in stališči stroke.

Nova vladajoča koalicija napoveduje tudi boj proti gospodarskemu kriminalu in korupciji. Zagotovila naj bi dobre pogoje za izboljšanje rezultatov kriminalistične policije, državnega tožilstva in sodišč. Zakon, ki ureja odvzem protipravnega premoženja, pa naj bi spremenili tako, da bi postal bolj operativen. Prav tako napoveduje zmanjšanje sodnih zaostankov in debirokratizacijo ter skrajšanje odločanja v upravnih postopkih.

Skratka, pred nami so številno spremembe predpisov, ki jih je sprejela Janševa vlada in s katerimi je spremenila predpise in ukrepe Pahorjeve vlade. Spremembe ena drugi sledijo tako hitro, da se pravzaprav noben predpis v celoti ne udejanji v praksi, saj ga prej spremenijo. Svojevrstni rekord je dosegla uredba stare vlade o razvrščanju objektov, ki je omogočila bolj enostavno gradnjo enostavnih in nezahtevnih objektov, saj jo je nova vlada spremenila preden so zainteresirani investitorji uspeli na terenu zasadi prvo lopato. Takšna politika, ki se ji po starem slovenskem pregovoru pravi »kufre gor, kufre dol«, ne prispeva k stabilnosti razmer, temveč povzroča negotovost in nemir med ljudmi. Zato lahko samo upamo, da bo v bodoče drugače in da bodo politiki trikrat premislili, preden bodo kaj storili, da jim narejenega ne bo treba takoj popravljati in spreminjati.

Tomaz Kšela

delavec
v obrti in podjetništvu

Št. 4, april 2013

Glasilo za delavce v obrti in podjetništvu zagotavljajo SOPS in skladi za izobraževanje delavcev pri s.p.

Ureja uredniški odbor: Gregor Cerar, Bojan Hribar, Tomaž Kšela, Martin Muršič, Jasna Rode Nikolčič in Boris Rugelj. Glavni in odgovorni urednik: Bojan Hribar. Glasilo izdaja SOPS.

Naslov uredništva:

Dalmatinova 4, p.p. 97, 1001 Ljubljana, telefon: 01/434 12 69 in 434 12 71, telefaks: 01/434 13 11, E-mail: delavecobrti@siol.net

Glasilo je vpisano v register javnih glasil Ministrstva za kulturo RS pod zap. št. 1675.

Kontaktne ure uredništva: vsak delovnik, od 9. do 11. ure. Rokopisov in nenaročenih fotografij ne vračamo.

Grafična priprava: SET d.o.o.

Tisk: Korotan-Ljubljana d.o.o.

Po zakonu o DDV je v ceni vračunan 8,5% DDV

Iz vsebine:

Prihodnja številka izide 15. maja 2013

Lažna samozaposlenost	4
Nov zagon gospodarstva ni mogoč brez sanacije podjetij in bank	5
Nižji standard socialne države	6
Analiza učinkov nove socialne zakonodaje	7
Novela Obrtnega zakona prinesla prostovoljno članstvo v OZS	8
Vse več osebnih stečajev	9
Podjetnik Peter Slatnar, vodilni na trgu smučarskih skakalnih vezi	10
Graditelj lesenih čolnov Anže Logar	12
Trinajst let Frizerskega ateljeja Vesna v Črešnjevcih pri Gornji Radgoni	14
Sejmi Flora, Poroka, Altermed in ApiSlovenija	16
Sindikalna lista	18

Zloraba statusa samozaposlene osebe v EU

LAŽNA SAMOZAPOSLLENOST

Vprašanje, kakšno varstvo in pravice so povezane s statusom samozaposlene osebe, je v zadnjih letih v nekaterih evropskih državah znova v ospredju. Razlog za to so velike spremembe v načinu poslovanja podjetij, saj se je obseg zunanega izvajanja in javnih naročil močno povečal, zakonodajalci pa so se odzvali na zahteve po večji prožnosti in zmanjšanju upravnih bremen, kar je privedlo do deregulacije in politike, ki želi odpraviti »tradicionalne« oblike varne zaposlitve.

Evropska komisija je na primere zlorabe statusa samozaposlene osebe opozorila v pregledu Evropske zaposlovalne opazovalnice: Samozaposlovanje v Evropi v letu 2010, kjer je zapisala: »V Franciji so nekateri delodajalci zlorabili status samostojnega podjetnika, da so lahko plačevali nižje davke za zaposlene, ki so bili ta status prisiljeni sprejeti. V nekaterih državah članicah, vključno z Nizozemsko in Belgijo, se pojavljajo primeri lažnih samozaposlitev, ki se nanašajo na domnevno samozaposlene delavce, katerih status (samozaposlena ali redno zaposlena oseba) ni jasen. Teoretično so samozaposleni (delodajalec jim izplača samo pavšalni znesek, od katerega si mora delavec sam plačati zavarovanje in druge stroške), v praksi pa ni nobene razlike med njimi in drugimi zaposlenimi, ki opravljajo enako delo.«

O zlorabi statusa samozaposlene osebe je nedavno tega, 21. marca 2013, sprejel mnenje tudi Evropski ekonomski in socialni odbor (EESO), ki v uvodu opozarja, da na ravni Unije ni nedvoumne opredelitve, ki bi jasno razlikovala med tistimi, ki so resnično samozaposleni in poslujejo za svoj račun, ter tistimi, ki so lažno samozaposleni. Primeri zlorabe segajo od izogibanja plačevanju socialnih prispevkov do davčnih utaj, kršenja delavskih pravic in dela na črno. To pa za resnično samozaposlene osebe, mikropodjetja ter mala in srednja podjetja pomeni resno izkrivljanje konkurence.

Status samozaposlene osebe je med članicami EU različno opredeljen. Izraz se ponekod uporablja za svobodne poklice, drugod za vse samozaposlene osebe, ki neodvisno opravljajo delo. Status teh oseb pomeni, da nimajo pogodbe o zaposlitvi, temveč na podlagi delovne pogodbe izvajajo storitve za stranke ali naročnike.

Kategorija samozaposlenih oseb ima pogosto dve skrajnosti, opozarja EESO. Na eni strani so visoko kvalificirani in izku-

Nekateri delodajalci zlorabljajo status samostojnega podjetnika, da lahko plačujejo nižje davke za zaposlene, ki so bili ta status prisiljeni sprejeti.

šeni strokovnjaki, ki se dobro zavedajo svojih tržnih prednosti in svoje vrednosti ter želijo svoje delo opravljati za svoj račun. To so večinoma starejši, dobro plačani posamezniki, ki sami načrtujejo in organizirajo svoje delo. Na drugi strani so samozaposlene osebe, katerih status je namenjen zgolj enemu cilju, to je zmanjšanju upravnega in finančnega bremena za stranko. Ljudje, ki se znajdejo v ta-

kšnem položaju, so lažno samozaposleni, imajo le malo ali pa nobenih možnosti izbire in so ekonomsko popolnoma odvisni od svoje stranke.

Pri obravnavanju zaposlitvenega statusa osebe, ki je formalno samozaposlena in se na prvi pogled ne obravnava kot delojemalec, se lahko domneva, da obstaja delovno razmerje in da je oseba, za katero se izvajajo storitve, delodajalec, če je izpolnjenih najmanj pet od naslednjih meril v zvezi z osebo, ki opravlja delo:

- da je odvisna od ene same osebe, za katero izvaja storitve v vrednosti najmanj 75 % svojega prihodka v obdobju enega leta;

- da je odvisna od osebe, za katero izvaja storitve, pri odločanju, kakšno delo je treba opraviti ter kje in kako ga je treba opraviti;

- da opravlja delo z opremo, orodjem ali materiali, ki jih zagotovi oseba, za katero se storitev izvaja;

- da jo vežejo delovni urnik ali minimalna delovna obdobja, ki jih je določila oseba, za katero se izvajajo storitve;

- da svojega dela ne more oddati podizvajalcem, oz. drugim posameznikom, ki bi jo zamenjali pri opravljanju dela;

- da je vključena v strukturo proizvodnega procesa, delovno organizacijo ali hierarhijo podjetja ali druge organizacije;

- da je dejavnost te osebe osnovni element v organizaciji in uresničevanju ciljev osebe, za katero se opravljajo storitve, in

- da izvaja podobne naloge, kot jih imajo obstoječi zaposleni, ali - v primeru zunanega izvajanja dejavnosti - opravlja naloge, podobne tistim, ki so jih prej izvajali zaposleni.

Oblikovanje enotnega trga in s tem povezana uvedba prostega gibanja sta med drugim privedli k samozaposlovanju v najbolj občutljivih sektorjih trga dela. Številni delavci se danes prek najrazličnejših agencij najemajo kot samozaposleni ponudniki storitev, ne več kot zaposleni. Nimajo sklenjenih pogodb o delu, ker samostojno izvajajo posebne storitve za svoj račun. Poceni delovna sila je tako na voljo in »plačana na račun«, ne da bi bilo treba upoštevati nacionalne delovne standarde.

Zlasti v čezmejnih primerih prihaja do težav v delovnih odnosih, piše v mnenju. Tako lahko v nekaterih državah samozaposlene osebe, ki delajo za svoj račun, čez noč prevzamejo dejavnosti, za katere se morajo redno zaposleni navadno več let poklicno usposabljeni. Pojavili so se specializirani posredniki za delo in agencije za zaposlovanje, ki ponujajo storitve samozaposlenih oseb. Tako se lahko podjetja naglo odločijo za pogodbe, na podlagi katerih samozaposlene osebe opravljajo enako delo kot prej redno zaposleni.

V eni od objavljenih publikacij Béla Galgóczi predstavlja dokaze, da se status

Marca 0,3-odstotna inflacija

2-ODSTOTNA LETNA RAST CEN

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije so se marca cene življenjskih potrebščin v primerjavi s preteklim mesecem v povprečju zvišale za 0,3 %. Rast cen na letni ravni je bila marca 2-odstotna (februarja 2,7-odstotna), v enakem obdobju lani pa 2,3-odstotna. Povprečna 12-mesečna rast cen je ostala na ravni preteklih mesecev, tj. 2,6-odstotna (v enakem obdobju lani 2,0-odstotna).

V enem letu so se cene najbolj zvišale v skupini alkoholne pijače in tobak (za 10 %). Sledile so skupine gostinske in nastanitvene storitve (za 9 %), izobraževanje (za 4,7 %), hrana in brezalkoholne pijače (za 3,9 %), stanovanje (za 2,9 %), raznovrstno blago in storitve (za 2,4 %) ter prevoz (za 0,6 %). Cene v naslednjih skupinah pa so se v povprečju znižale: komunikacije (za 3,2 %), obleka in obutev (za 1,3 %), stanovanjska oprema (za 1,1 %), zdravje (za 0,7 %) ter rekreacija in kultura (za 0,1 %).

V enem letu so se storitve podražile za 2,1 %, blago pa za 1,9 %.

B. H.

samozaposlene osebe uporablja tudi za izogibanje omejitvam na trgu dela, ki so posledica širitve Unije. Navaja, da je eno najbolj spornih vprašanj glede mobilnosti delovne sile v EU morebitno nadomeščanje zaposlenih delavcev s samozaposlenimi osebami, pri čemer se svoboda opravljanja storitev izkoristi za izogibanje omejitvam, ki so bile kot prehodni ukrepi sprejete za redno zaposlene. Lažni status samozaposlenih na splošno sicer ni pretirano razširjen, toda v državah, ki so uvedle omejitve v obliki prehodnih ukrepov, se očitno uporablja kot strategija za prilagajanje. V Združenem kraljestvu na primer sicer še vedno velja omejitev za romunske delavce, toda skoraj 45 odstotkov jih vstopi v državo prek statusa samozaposlenih oseb.

Poleg zasebnih naročnikov se k samozaposlenim osebam redno zateka tudi vse več velikih podjetij in javni sektor. Četrtnina podjetij, ki najemajo samozaposlene, kot glavni razlog za to navaja zna-

nje in izkušnje teh oseb. Pogosto se namenjajo ob proizvodnih konicah in takrat, ko primanjkuje kvalificiranih delavcev. Po ocenah delodajalcev je pomemben razlog tudi prilagodljivost v kadrovskih zadevah.

Evropski odbor poudarja vrednoto in pomen statusa samozaposlenih oseb, tako z družbenega kot ekonomsko-socialnega vidika. Vendar je pomembno, da se lahko državljani svobodno in na podlagi zadostnih informacij odločajo za status samozaposlene osebe. Če se je samozaposlena oseba prostovoljno odločila za lastno podjetje in poslovanje za svoj račun, je to v redu. Če pa odločitev za status samozaposlene osebe ni bila sprejeta popolnoma prostovoljno, se socialna tveganja v praksi s podjetja prenesejo na posameznega delavca. To vodi k zlorabam, ki zajemajo tako izogibanje plačevanju socialnih prispevkov, davčne utaje in zlorabo delavskih pravic kot tudi delo na črno.

Samozaposleni manj upoštevajo varnost in zdravje pri delu ter predpise v zvezi z varstvom okolja kot zaposleni, opozarja odbor. Ena od možnosti za premostitev te vrzeli bi bila, da se za samozaposlene vzpostavijo storitvena središča, ki bi te naloge in dejavnosti opravljala v njihovem imenu. Zanesljiva ureditev in opredelitev lažne samozaposlitve bi koristila tistim, ki so resnično samozaposleni, ter mikro podjetjem. Z lažnimi samozaposlitvami bi se bilo treba spopasti z boljšim spremljanjem in preverjanjem dejanskega položaja teh oseb na trgu delovne sile. Ekonomska odvisnost od stranke, pogosto nekdanjega delodajalca pomeni, da gre za nadaljevanje delovnega razmerja. Vzpostavitev dobrega sistema socialne varnosti za samozaposlene v vseh državah članicah, ob upoštevanju posebnega statusa samozaposlenih, bo po mnenju odbora prispevala k boju proti morebitnim zlorabam in k njihovemu preprečevanju.

Pavle Vrhovc

Nov zagon gospodarstva ni mogoč brez sanacije podjetij in bank

POTREBNO JE HITRO UKREPANJE

V zadnjem mesecu so se gospodarske napovedi za Slovenijo še nekoliko poslabšale. Vladni Umar in Banka Slovenije tako za letos predvidevata nekaj manj kot dvestodstoten padec bruto domačega proizvoda (-1,9 odstotka). Vzroki za ta zastoj so zunanji in domači. Med prvimi je še večja recesija v evrskem območju, kjer se bo letos BDP prav tako znižal, in sicer za približno pol odstotka. O domačih krizih in težavah pa je tudi bolj ali manj vse znano: tu so na eni strani prezadolžena podjetja, na drugi strani bilance pa so banke, ki se šibijo pod sedmimi milijardami slabih posojil. Tudi izvozniki, ki so dolgo vlekli slovenski voz iz blata, imajo zadnja leta težave – precej bolje gre tistim, ki izvažajo tehnološko zahtevne izdelke, žal jih je le 13 odstotkov, njim se izvoz povprečno povečuje za več kot 20 odstotkov. Na drugi strani so drugi, srednje in manj zahtevni izvozniki (skupaj jih je za 87 odstotkov), ki pa večinoma stagnirajo ali pa se jim izvoz celo zmanjšuje. Ti podatki zelo jasno kažejo, kako prav imajo vsi tisti strokovnjaki, ki poudarjajo pomen raziskav, razvoja in naprednih tehnologij. Ko bi jih politiki v zadnjih dveh desetletjih bolj poslušali, bi bila Slovenija zdaj v precej boljšem položaju. Zdaj pa bo trajalo celo desetletje, da se izvijemo iz krize, saj tehnološke preнове gospodarstva pač ni mogoče izpeljati v letu ali dveh.

Nič kaj rožnati niso zadnji trendi in napovedi tudi kar zadeva zaposlovanje. Število brezposelnih se še kar povečuje in prihodnje leto bo ljudi brez dela še več kot letos (povprečno več kot 124 tisoč). Število brezposelnih je bilo konec marca letos za 10,6 odstotka višje kot marca lani (122.630 prijavljenih oseb), čedalje večje je tudi število novo prijavljenih brezposel-

nih. Taki trendi so razumljivi: če ni naložb, pač ni novih delovnih mest. In naložbe so se lani skrčile za dobrih devet odstotkov, seveda pa tudi letos ne kaže na nov naložbeni cikel.

Grožnje s trojko (IMF, ECB, Evropska komisija), ki bi nam zapovedala ostre varčevalne ukrepe, so čedalje bolj otipljive in zbujaajo nelagodje.

Dodatne skrbi nam prinašajo še negativna medijska kampanja po svetu, ki Slovenijo zadnje tedne pospešeno omenja kot naslednjo državo, ki bo potrebna tuje pomoči. Grožnje s trojko (IMF, ECB, Evropska komisija), ki bi nam zapovedala ostre varčevalne ukrepe, so čedalje bolj otipljive in zbujaajo nelagodje.

Nova vlada Alenke Bratušek, ki nam resda vlada le nekaj tednov, seveda v takih razmerah še zdaleč nima 100 dni časa, da naredi inventuro in pripravi nabor ukre-

pov za rešitev iz krize. Največ dela čaka gospodarski del vlade – v ospredju so tako minister za finance Uroš Čufer, minister za gospodarstvo Stanko Stepišnik in novi minister za infrastrukturo Samo Omerzel –, ki bodo morali skupaj s premierko hitro pripraviti zelo jasen in konkreten program ukrepov za zagon gospodarstva. To od njih pričakujemo vsi, predvsem pa poslovna javnost, podjetniki in obrtniki.

Vemo tudi, da nov zagon gospodarstva ne bo mogoč brez sanacije podjetij in bank. Šele ko bodo banke očiščene slabih posojil in ko bodo podjetja bolj trdna, bo mogoče večje financiranje na zdravih temeljih. Tudi tu so pričakovanja poslovne javnosti do vlade velika: predolgo so odgovorni v tej državi tiščali glavo v pesek in si zatiskali oči pred naraščajočimi slabimi posojili in propadajočimi podjetji.

Velika napaka slovenske politike, pa tudi bankirjev je bila, da so v zadnjih letih pustili propasti preveč slovenskih podjetij. To še posebej velja za prejšnjo vlado, ki je imela pred očmi samo varčevanje, ki je postalo samo sebi namen. Vsako podjetje, ki je šlo v stečaj, je potegnilo za sabo, v brezno propada, še svoje poslovne partnerje – in najbolj ranljivi so bili tu ravno majhni podjetniki, ki jih za nameček mačehovsko obravnavajo tudi banke. Ta krog, to negativno povratno zanko, mora nova vlada nemudoma prekiniti s spremembami insolvenčne zakonodaje in s spodbujanjem večjega sodelovanja med bankami in podjetji. Država bi tu morala odigrati precej večjo vlogo kot v časih prejšnjih dveh vlad. To je navsezadnje tudi njena velika odgovornost, saj je zdaj edina pomembna lastnica treh največjih bank v državi.

Matija Kranjc

Boleče posledice nove socialne zakonodaje

NIŽJI STANDARD SOCIALNE DRŽAVE

Na začetku lanskega leta sta se začela uporabljati dva nova zakona, ki sta bila sprejeta še v času Pahorjeve vlade: Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) in Zakon o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre). Zakona sta posegla v zakonodajo, ki je do tedaj urejala socialne in družinske prejemke ter subvencije, in v ureditev pravic, ki se zagotavljajo iz javnih sredstev.

Vlada si je z novo socialno zakonodajo prizadevala oblikovati bolj pravičen in vzdržan sistem dodeljevanja pravic iz javnih sredstev, ki so vezane na materialni (dohodkovni in premoženjski) položaj posameznikov in družin. V ta namen je nova socialna zakonodaja vpeljala enotno opredelitev oseb, enotno definicijo dohodka, enotno definicijo premoženja ter določila vrstni red uveljavljanja socialnih transferjev in uvedla enotno vstopno točko za uveljavljanje vseh pravic iz javnih sredstev.

Za enotno vstopno točko je nova socialna zakonodaja določila centre za socialno delo. S tem je postalo dodeljevanje pravic iz javnih sredstev, vezanih na materialni položaj posameznikov in družin, bolj pregledno. Nova socialna zakonodaja je nepoštenim posameznikom preprečila kopičenje pravic, zaradi informacijskega sistema, s katerim je strokovnim delavcem na centrih za socialno delo omogočen dostop do uradnih zbirk podatkov o dohodkih in premoženju oseb, pa je tudi bolj dosledno upoštevan dejanski materialni položaj prosilcev. Hkrati je nova zakonodaja zvišala osnovni znesek minimalnega dohodka z 230,61 evrov (december 2011) na 288,81 evrov oziroma na 260 evrov po uveljavitvi Zakona o dodatnih interventnih ukrepih in Zakona za uravnoteženje javnih financ.

Celoten socialni sistem je tudi bolj naravnani k preprečevanju pasivnosti prejemnikov socialnih transferjev oziroma k spodbujanju njihove delovne aktivnosti (višji zneski za prejemnike, ki so delovno aktivni).

Na ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti so že od uveljavitve nove socialne zakonodaje spremljali njene učinke, hkrati pa so si prizadevali odpraviti težave, ki so spremljale njeno uveljavljanje. Spomnimo se samo tehničnih težav z delovanjem informacijskega sistema, ki so delavcem centrov za socialno delo povzročale sive lase, uporabnikom socialnih storitev pa hudo kri. Bolj poglobljeno analizo učinkov nove socialne zakonodaje pa je izvedel Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo (IRSSV), ki je v svojih analizah upošteval tudi učinke interventne zakonodaje, sprejete po novi socialni zakonodaji. Interventna zakonodaja je še dodatno posegla na področje uveljavljanja pravic iz javnih sredstev (na primer znižanje osnov-

nega zneska minimalnega dohodka in s tem denarne socialne pomoči, posegi v otroški dodatek). Zato sedaj ne moremo govoriti samo o učinkih nove socialne zakonodaje, temveč o učinkih nove socialne zakonodaje v kombinaciji z interventno zakonodajo.

Kakorkoli že, učinki, ki jih je prinesla nova socialna zakonodaja v kombinaciji z interventno zakonodajo, niso ugodni. To je pokazala analiza in ocena IRSSV. Njene rezultate so konec marca predstavili na novinarski konferenci ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Izvršni sekretar ZSSS Goran Lukič:
»Obseg sredstev za socialo se je v letu 2012 v primerjavi z letom 2011 znižal za okoli 102,6 milijona evrov.«

Kot ugotavlja omenjeni inštitut so nekatere kategorije družin in posameznikov po uvedbi nove socialne zakonodaje v slabšem materialnem položaju kot prej. Razlogi za to tičijo v glavnem v vrstnem redu uveljavljanja pravic (pridobljeni prejemki iz javnih sredstev se vštevajo v osnovo za izračun upravičenosti do nadaljnjih prejemkov), v upoštevanju vseh dohodkov in premoženja ter v pridobivanju informacij o dohodkih in premoženju prosilcev prek informacijskega sistema. Kategorije prebivalstva, za katere inštitut ugotavlja, da se jim je zmanjšala višina sredstev, ki jih dobijo iz javnih virov, so: enostarševske družine; družine, ki odplačujejo posojila za reševanje stanovanjskega vprašanja; družine z dijaki; velike družine (kadar poleg otroškega dodatka uveljavljajo še katero drugo pravico); starejše osebe v starosti nad 50 let do starosti 63 let (za ženske) oziroma 65 let (za moške), za katere ni mogoče pričakovati izboljšanja socialnega položaja oziroma so že upokojene; odrasle osebe, ki živijo z (zunaj)zakonskim partnerjem brez otrok in še nekatere osebe. Pozitivne spremembe oziroma zvišanje

sredstev, ki jih lahko pridobijo iz javnih virov, pa občutijo predvsem osebe brez dohodkov in premoženja.

Veliko znižanje obsega sredstev za socialo

Do učinkov nove socialne zakonodaje so kritični tudi v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS). Kot so poudarili na novinarski konferenci te največje sindikalne centrale v državi, v okviru katere deluje tudi Sindikat obrti in podjetništva Slovenije (SOPS), je nova socialna zakonodaja posegla v načelo solidarnosti in na nekaterih segmentih znižala standard socialne države.

Zato je predsednik ZSSS Dušan Semolič vlado že pozval, naj gre hitro in predvsem učinkovito po poti sprememb nekaterih delov zakonodaje, da bi se te težave odpravile oziroma zmanjšale. Ob tem je poudaril, da ugotovitve iz študije omenjenega inštituta sindikatov niso presenetile, saj na negativne posledice nove socialne zakonodaje opozarjajo že tri leta.

Izvršni sekretar ZSSS Goran Lukič je na novinarski konferenci opozoril, da se je obseg sredstev za socialo v letu 2012 v primerjavi z letom 2011 znižal za okoli 102,6 milijona evrov. Najbolj se je znižal obseg sredstev pri otroških dodatkih, in sicer za okoli 64,3 milijona evrov, varstveni dodatek pa za dobrih 35 milijonov evrov glede na mesečno povprečje. Obseg sredstev se je povišal le pri državnih štipendijah, in sicer za nekaj več kot 3,5 milijona evrov.

Otroški dodatek je decembra 2011 prejelo 296.077 upravičencev, medtem ko jih je bilo do otroškega dodatka novembra 2012 upravičenih 267.872. Zelo se je znižalo tudi število prejemnikov varstvenega dodatka (iz 46.746 leta 2011 na 13.016 leta 2012) in državnih štipendij (iz 41.582 leta 2011 na 28.858 leta 2012).

Kot je pokazala analiza je bilo zaradi uvedbe nove socialne zakonodaje odobrenih 10 odstotkov manj pravic. Zaradi upoštevanja otroškega dodatka v izračun za denarno socialno pomoč pa se je ta znižala slabim 13 odstotkom enostarševskih družin in dobrim 35 odstotkom velikih družin. Pri varstvenem dodatku pa se je število upravičencev zmanjšalo za dve tretjini, saj 17.037 prejemnikov ni izpolnjevalo starostnega pogoja (63 let za ženske in 65 let za moške), veliko nekdanjih prejemnikov pa se je varstvenemu dodatku odreklo, da se jim država ne bi vpisala na nepremičnine.

V ZSSS menijo, da bi morali konkretne predloge iz analize oziroma študije omenjenega inštituta upoštevati in uporabiti pri pripravi sprememb socialne zakonodaje.

Analiza učinkov nove socialne zakonodaje

PREDLOGI IZBOLJŠAV

Avtorji analize oziroma študije o učinkih nove socialne zakonodaje iz Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo (IRSSV) so pripravili tudi nekaj predlogov, s katerimi bi lahko povečali učinkovitost socialne zakonodaje, na katero je kasneje močno vplivala tudi intervencijska protikrizna zakonodaja, med drugim tudi Zakon za uravnoteženje javnih financ. Poglejmo nekatere najbolj pomembne predloge.

Osnovni znesek minimalnega dohodka

Na osnovi ocene minimalnih življenjskih stroškov v Sloveniji v letu 2009 znašajo izračunani minimalni življenjski stroški, ki omogočajo preživetje samske odrasle osebe, 385,08 evra. Dejansko pa po novi socialni in interventni zakonodaji sedaj znaša osnovni znesek minimalnega dohodka 260 evrov. To je osnova za odmero pravice do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka, ki predstavlja dobri dve tretjini minimalnih življenjskih stroškov v Sloveniji, izračunanih za leto 2009. Glede na navedeno avtorji analize predlagajo izdelavo nove ocene minimalnih življenjskih stroškov v Sloveniji ter prilagoditev osnovnega zneska minimalnega dohodka novim izračunom ali pa dvig osnovnega zneska minimalnega dohodka vsaj na višino izračunanih minimalnih življenjskih stroškov za leto 2009, to je na 385,08 evrov.

ga prejemka, namenjenega preživljanju ne le otroka, ampak tudi drugih družinskih članov; zaradi vrstnega reda uveljavljanja pravic so otroci v družini v neenakem položaju. Na eni strani starejši otroci v družini (študenti), na drugi strani pa mlajši otroci, ki obiskujejo vrtec. Pri prvih se v dohodek družine med drugim všteta tudi otroški dodatki mlajših sorojencev, pri zadnjih pa se v dohodek družine všteta tako otroški dodatki sorojencev kot tudi morebitna štipendija starejših sorojencev.

V povezavi z zgoraj navedenim je treba vnovič razmisliti o vrstnem redu uveljavljanja pravic iz javnih sredstev na splošno (še posebej o umeščenosti otroškega dodatka, plačila vrtca in državne štipendije v enoten sistem), zlasti pa o součinkovanju posameznih pravic.

Strokovni delavci so izpostavili dve težavi, ki se pri uveljavljanju državne štipendije pojavljata zaradi vrstnega reda uveljavljanja pravic, in sicer: denarna socialna pomoč je glede na vrstni red uveljavljanja pravic pred državnimi štipendijami. Sistem zato kandidatu za pridobitev državne štipendije fiktivno izračuna denarno socialno pomoč, s čimer se ta šteje v njegov dohodek, čeprav je dejansko ne prejema. Nekatere osebe zato niso upravičene do državne štipendije oziroma je njen znesek nižji; če pa se kandidat za državno štipendijo preživlja sam, se mu zaradi vrstnega reda pravic namesto državne štipendije najprej dodeli

z izobraževalnim procesom. Državne štipendije imajo tudi razvojno funkcijo in s tem pomembno pripomorejo k izenačevanju dostopa do izobraževanja, ki ne temelji na finančnih zmožnostih, ampak na osebnih sposobnostih posameznika.

Otroški dodatek

Osnovna funkcija otroškega dodatka kot ukrepa s področja družinske politike je, da se ohrani oziroma blazi poslabšanje materialnega položaja v primerjavi s posamezniki in gospodinjstvi brez otrok. Pri odmeri otroškega dodatka naj se zato pri upoštevanju premoženja zaradi narave prejemka ne upošteva stanovanje, v katerem družina prebiva, ne glede na velikost stanovanja.

Kot eden od najbolj perečih problemov pri dostopu do pravic iz javnih sredstev se je pokazalo odplačevanje kreditov za reševanje stanovanjskega vprašanja družin. Zato bi bilo smiselno, da bi se upoštevalo tudi podatke o kreditih za reševanje stanovanjskega vprašanja in v skladu s tem pri izračunu dohodkov za upravičenost do posameznih pravic odštelo zneske obrokov stanovanjskega kredita. Podobno bi kazalo razmisliti tudi v primerih izračuna plačila vrtca, ki za družine predstavlja velik finančni izdatek.

Upoštevanje priložnostnih dohodkov

Upoštevanje priložnostnih dohodkov (na primer študentskega dela) v odmeri za izračun posamezne pravice lahko ob dejstvu, da se ti všteta v skupni dohodek družine, mlade demotivira pri aktivnostih za izboljšanje svojega materialnega položaja. Predlagano je, da se pri odmeri pravice do denarne socialne pomoči upošteva le določen del priložnostnih dohodkov.

Varstveni dodatek

Po zakonu je varstveni dodatek socialnovarstveni prejemek, namenjen tistim posameznikom, ki si materialne varnosti ne morejo zagotoviti zaradi okoliščin, na katere sami ne morejo vplivati.

Varstveni dodatek je potrjen zaznambi prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine prejemnika varstvenega dodatka v korist RS in omejitvi pri dedovanju.

Tudi zaradi omenjene novosti je prišlo do množičnih odpovedi varstvenega dodatka, kar je pri nekaterih osebah, ki so pred letom 2012 prejemale ta dodatek, povzročilo dodatno materialno stisko. Glede na to avtorji analize predlagajo, da zaznamba na nepremično in omejitve dedovanja premoženja osebe, ki je prejela varstveni dodatek, začeta veljati šele po določenem obdobju (na primer po treh mesecih) prejemanja dodatka. Na tak način bi država omogočila upravičeno in njegovim bližnjim – dedičem nenehno prehodno obdobje, v katerem bi se lahko dogovorili, kako bodo rešili nastalo situacijo.

T. K.

Direktor direktorata za socialo Davor Dominkuš je napovedal, da bo ministrstvo za delo, na osnovi analize učinkov nove socialne zakonodaje, ki jo je izdelal Inštitut za socialno varstvo, pripravilo zakonske izboljšave.

Vrstni red uveljavljanja pravic iz javnih sredstev

Avtorji analize predlagajo vnovičen razmislek o umeščenosti otroškega dodatka v enoten sistem pravic iz javnih sredstev, in sicer predvsem zaradi dveh razlogov: otroški dodatek v določenih primerih ne služi svoji celotni funkciji (preživljanje, vzgoja in izobraževanje), temveč ima zaradi vrstnega reda uveljavljanja pravic vlogo denarne

denarna socialna pomoč in šele nato, če so kljub temu njegovi dohodki še vedno tako nizki, da izpolnjuje pogoje za to, lahko pridobi tudi državno štipendijo. To je vprašljivo, predvsem če na situacijo gledamo z vidika namena posameznih prejemkov, saj je osnovni namen denarne socialne pomoči zadovoljevanje osnovnih življenjskih potreb, državna štipendija pa je po definiciji namenjena za kritje stroškov, ki nastanejo

Novela Obrtnega zakona prinesla prostovoljno članstvo v OZS

VSEBINA DEJAVNOSTI SE OHRANJA

Poslanci v državnem zboru so po tem, ko je državni svet izglasoval odločilni veto na novelo Obrtnega zakona, konec marca to novelo ponovno potrdili z 58 glasovi za in 15 proti. Po njej je članstvo v Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije (OZS), ki je bilo doslej obvezno, prostovoljno. Vsak dosedanji član OZS se lahko sam odloči, ali bo še naprej član te zbornice ali ne. Takšna odločitev poslancev v državne zboru je v veliki meri posledica posvetovalnega referenduma, ki ga je pred časom med člani izvedla OZS. Udeležba na njem je bila slaba, vendar pa se je večina tistih, ki so na referendumu sodelovali, odločila za prostovoljno članstvo v OZS. Na njem je od 51.318 članov OZS sodelovalo 9.320 oziroma 18,6 odstotka članov. Skoraj 70 odstotkov tistih, ki so na referendumu prišli, se je odločilo za prostovoljno članstvo.

ZDOPS ostaja socialni partner SOPS pri sklepanju kolektivnih pogodb

Čeprav Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije ne bo imela več obveznega, temveč prostovoljno članstvo, bo pri sklepanju panožne kolektivne pogodbe za obrt Sindikatu obrti in podjetništva Slovenije še naprej pogajalski partner Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije. Na SOPS se zavedajo, da zaradi sprememb Obrtnega zakona OZS ne bo v bodoče v socialno-partnerskem odnosu do SOPS pri sklepanju Kolektivne

pogodbe za obrt in podjetništvo nič manj in nič bolj vplivna kot do sedaj.

»Od leta 1971, ko smo kot prvi v Sloveniji in takratni skupni državi Jugoslaviji podpisali panožno kolektivno pogodbo,

Martin Muršič: »Sodelovanje sindikata in obrtno-podjetniške zbornice je bilo že doslej na mnogih področjih uspešno, zato verjamem, da bo tudi v prihodnje.«

je bila OZS do leta 2008 naš partner pri sklepanju kolektivne pogodbe za obrt,« pravi generalni sekretar SOPS Martin Muršič. »Po sprejemu Zakona o kolektivnih pogodbah se je po preteku prehodnega obdobja spomladi leta 2009 to

spremenilo. Od takrat naprej OZS ni bila več partner pri sklepanju kolektivne pogodbe za obrt, ker je imela obvezno članstvo, pa tudi zato, ker so zadeve socialnega dialoga v celoti prešle v domeno delodajalskega združenja. Od takrat naprej smo se za sklenitev panožne kolektivne pogodbe pogajali samo z Združenjem delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS), ki je imelo bolj jasno razdelan odnos do kolektivne pogodbe in bolj jasno ter realno določene prioritete in cilje v zvezi s tem. Prenos pristojnosti za socialni dialog iz OZS na ZDOPS, pa ni v ničemer omejeval možnosti vsebinske participacije OZS v kasnejših pogajanjih za kolektivno pogodbo.«

»Res pa je, da so pogajanja v mnogočem postala razbremenjena vsega tistega, kar je sicer v domeni zborničnega sistema, in to upravičeno, ni pa imelo to za kolektivno pogodbo neposrednega pomena. Dokler je v pogajanjih o kolektivni pogodbi sodelovala zbornica, je namreč imela pred seboj predvsem poslovno-tržne interese delodajalcev, kar je glede na njeno osnovno poslanstvo tudi razumljivo, medtem ko je bilo zanjo urejanje delovnih razmerij zaposlenih pri njihovih delodajalcih (članih) bolj obrobne pomena. Pogajanja med ZDOPS in SOPS pa so vendarle potekala bolj ciljno. V ospredju so nam bile vselej najbolj optimalne rešitve za delodajalce in delavce. Zavedali smo se, da je najpomembnejša uravnoteženost, zato smo iskali rešitve, ki ne bi bile pogubne za enega ali drugega socialnega partnerja. Na vseh drugih področjih, kjer so naše naloge ostale skupne, pa je SOPS vsa ta leta dobro in korektno sodeloval tudi z OZS in ni razloga, da ne bi bilo tako tudi v prihodnje,« poudarja Muršič.

Po besedah Muršiča je bilo sodelovanje SOPS in OZS že doslej na mnogih področjih uspešno, zato verjame, da bo tako tudi v bodoče. »OZS je vsako leto oblikovala nabor zahtev, ki jih je v želji za povečanjem konkurenčnosti našega drobnega gospodarstva in obrti naslovila na vlado in resorna ministrstva. Tiste zahteve, ki so se nam zdele za razvoj obrti koristne, smo in bomo v sindikatu vselej brez zadržka podprli,« pravi Muršič. Verjame, da bo sodelovanje tudi v bodoče dobro in koristno za obe strani – za delodajalsko in delavsko, saj je to edina garancija za poslovno in socialno stabilnost v obrti in podjetništvu.

V OZS so zaradi odločitve poslancev razočarani

Iz OZS so sporočili, da so zaradi odločitve poslancev razočarani, vendar hkrati obljublajo, da se bodo še naprej borili za interese obrtnikov in malih ter mikro podjetnikov, saj po njihovem mnenju OZS

Pravnik odgovarja

Piše: Gregor Cerar, univ. dipl. prav.

Delavko, ki je za nedoločen čas zaposlena pri samostojni podjetnici in je pred nekaj meseci zanosila, zanima, ali mora o tem obvestiti delodajalko.

Zakon o delovnih razmerjih jasno določa, da delodajalec v času trajanja delovnega razmerja ne sme zahtevati ali iskati kakršnihkoli podatkov o nosečnosti delavke, razen če to sama dovoli zaradi uveljavljanja pravic v času nosečnosti. Delavke imajo namreč v času nosečnosti in starševstva pravico do posebnega varstva. Tako jim delodajalec v času nosečnosti ne sme odpovedati pogodbe o zaposlitvi. Varstvo velja tudi v primeru, če delodajalec ob odpovedi ali v času odpovednega roka ne ve za nosečnost, pod pogojem, da ga delavka o tem takoj obvesti in nosečnost dokaže

s predložitev zdravniškega potrdila.

Prav tako delavka v času nosečnosti ne sme opravljati del, ki bi ogrozila njeno ali otrokovo zdravje, zaradi izpostavljenosti dejavnikom tveganja. Delodajalec ji tudi ne sme naložiti opravljanja nadurnega dela ali dela ponoči, če iz ocene tveganja zaradi takega dela izhaja nevarnost za njeno ali otrokovo zdravje. V skladu s Pravilnikom o varovanju zdravja pri delu nosečih delavk, delavk, ki so pred kratkim rodile ter doječih delavk imajo le-te pravico do plačane odsotnosti z dela za čas tistih preventivnih pregledov, v zvezi z nosečnostjo, porodom in dojenjem, ki jih ni mogoče opraviti izven rednega delovnega časa.

Vse te pravice, ki izvirajo iz naslova nosečnosti, lahko delavke uveljavljajo le, če o tem obvestijo delodajalca. V skladu z določili Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih so delavke dolžne obvestiti delodajalca o nameri izrabe porodniškega dopusta 30 dni pred njegovim nastopom.

edina zares razume njihove probleme in jih zna tudi reševati. V OZS ne skrivajo razočaranja nad sprejetjem zakona v takšni obliki, niso pa presenečeni nad rezultatom glasovanja. Po njihovem mnenju je do takšnega rezultata pripeljala negativna kampanja, ki se je odvijala v zadnjih letih.

»V OZS se nikakor ne izogibamo odgovornosti za napake v preteklosti, žal pa je

ostalo preslišano in spregledano dejstvo, da smo v OZS z novim vodstvom te napake odpravili in sistem izboljšali. Poleg tega v času obravnave novele Obrtnega zakona nismo zgolj čakali na njen izid, temveč smo pospešeno pripravljali nabor storitev in ukrepov za pridobivanje novih bonitet za naše člane,« je dejal predsednik OZS Alojz Kovšca. V OZS verjamejo, da se večina članov zaveda koristi in

ugodnosti članstva v zbornici, zato pričakujejo, da bodo tudi v prihodnosti ostali zvesti svoji organizaciji. Zavaljo gospodarske krize je obstoj obrtnikov in malih podjetnikov na trgu težji kot kadarkoli prej, zato je učinkovito delovanje OZS še toliko bolj pomembno. Takšno oceno deli z OZS tudi Sindikat obrti in podjetništva Slovenije.

Tomaž Kšela

Največ predlogov za uvedbo stečajnega postopka vložijo dolžniki sami

VSE VEČ OSEBNIH STEČAJEV

Zaradi krize zabrede v finančne težave čedalje več povsem običajnih delavcev - potrošnikov, ki ne morejo več redno poravnati svojih obveznosti. Mnogi med njimi se odločijo za osebni stečaj. Od leta 2008 do konca lanskega leta je po podatkih vrhovnega sodišča predlog za uvedbo osebnega stečaja vložilo 5.350 dolžnikov - potrošnikov, sodišča pa so do konca leta 2012 končala 2.305 postopkov.

Osebni stečaj je v naš pravni red leta 2008 uvedel Zakon o finančnem poslovanju. Pri njem gre za sodni postopek, ki naj bi prezadolženim posameznikom omogočil, da iz svojega premoženja v okviru svojih možnosti poplačajo upnike, hkrati pa lahko sodišču predlagajo, da jih oprosti tistih dolgov, ki jih iz obstoječega premoženja ne morejo poplačati.

Pri nas daleč največ predlogov za uvedbo stečajnega postopka vložijo dolžniki sami, redkeje upniki, ker tudi težje dokažejo nelikvidnost dolžnika. Dolžnik, ki je potrošnik, je trajneje nelikviden, če več kot dva meseca ne poravnane ene ali več obveznosti, ki skupno presega trikratnik njegove plače. Nezaposlena oseba brez prejemkov postane trajneje nelikvidna, če dva meseca ne poravnane obveznosti višjih od 1.000 evrov. Dolgoročno pa je plačilno nesposoben dolžnik, ki je prezadolžen in ima več obveznosti kot znaša njegovo celotno premoženje.

Dolžnik mora ob predlogu za uvedbo stečaja sodišču predložiti poročilo o stanju svojega premoženja, hkrati pa mora plačati predujem za kritje stroškov stečaja, ki je odvisen od višine premoženja in se giblje od 1.500 evrov navzgor. Ob uvedbi stečajnega postopka sodišče dolžniku omeji poslovno sposobnost (sklepanje pogodb, najemanje kreditov, odpiranje novih transakcijskih računov, odpuved dediščini in podobno). Njegove posle začne voditi stečajni upravitelj.

Po končanem stečajnem postopku dolžnik ni prost obveznosti, ki niso bile poplačane iz stečajne mase. Lahko pa na sodišče še pred zaključkom postopka vložijo predlog za odpust obveznosti, ki niso bile poplačane v stečajnem postopku. Če sodišče izda sklep o začetku postopka odpusta obveznosti, določi tudi preizkusno obdobje od enega do pet let.

Človek se lahko hitro znajde v položaju, da ne more več tekoče poravnati vseh svojih obveznosti. Ena od mlajših delavk

Medtem ko nekateri dolžniki vidijo v osebnem stečaju svojo edino rešitev, ga mnogi upniki grajajo, češ da dolžnikom omogoča goljufanje upnikov.

iz Maribora, ki ne želi biti imenovana, je imela dva transakcijska računa pri eni banki. Na obeh je imela odobren najvišji možen limit. Ko so pred leti banke račune združevale, je njena banka to odkrila. Od nje je terjala, naj en limit takoj vrne. Ker za to ni imela dovolj denarja, pač pa je dolg banki poplačala le deloma, je banka preko sodišča vložila izvršbo, ki ni bila uspešna. Skupaj z obrestmi in stroški sedaj

njen dolg že presega 12.000 evrov. Ker je delavka medtem izgubila delo, je njen finančni položaj, čeprav je pravzaprav šele na startu v življenje, brezupen. Rešitev vidi samo v osebnem stečaju, vendar tudi za to potrebuje 1.500 evrov. Upa, da ji bo sodišče odobrilo brezplačno pravno pomoč.

Ali ji jo bodo zares odobrili, pa je veliko vprašanje. Leta 2011 so sodišča za to pomoč porabila 7,3 milijona evrov, lani 6,4 milijona evrov, medtem ko imajo letos zanj na voljo samo tri milijone evrov. Ob tem pa se po podatkih vrhovnega sodišča število predlogov za uvedbo osebnega stečaja iz leta v leto povečuje. Leta 2008 jih je bilo 305, naslednje leto 696, 2010 leta 1.211, predlani 1.550 in lani 1.588. Skupno je v teh primerih 5.350 stečajnih dolžnikov dolgovalo upnikom okoli 470 milijonov evrov.

Med stečajnimi dolžniki so velike razlike. Nekateri so v težave zabredli podobno kot delavka iz Maribora. Precej se jih je znašlo med dolžniki, ker so lahkomišelnost postali poroki svojim sorodnikom ali prijateljem pri najemanju kreditov, ki jih ti ne morejo več vrniti. Precej je tudi dolžnikov, ki so bili včasih družbeniki v družbah z omejeno odgovornostjo, po njihovem izbrisu pa je breme dolgov padlo na njihova ramena.

Medtem ko mnogi dolžniki vidijo zase edino rešitev v osebnem stečaju in odpustu obveznosti, pa se nekateri upniki pritožujejo, da so stečajni upravitelji in sodišča bolj naklonjeni dolžnikom kot upnikom. Med takšne sodi tudi delavec iz Maribora, ki mu nekdanji samostojni podjetnik dolguje nekaj več kot 4.000 evrov za neizplačane plače. Čeprav ima v rokah sodbo sodišča, bo verjetno ostal brez tega denarja, ker je njegov bivši delodajalec v postopku osebnega stečaja. Ta uradno nima več nobenega premoženja, medtem pa vozi drag avto na leasing. Obroke zanj po navedbah prizadetega delavca plačuje verjetno iz črnega fonda ali iz dela in poslovanja na črno. Prizadetega delavca jezi, da država pri nas gleda samo papirje, kaj pa njegov bivši delodajalec dejansko dela in kako ter od česa živi, pa je ne zanima.

Očitno je ta država dovolj nesposobna, da lahko nekateri izigrajo vsak zakon.

T. K.

V osebni stečaj tudi delavci – člani sindikatov

Na službo brezplačne pravne pomoči pri osrednjeslovenski območni organizaciji ZSSS se je v zadnjem času zateklo po pomoč kar nekaj članov sindikatov, ki so se znašli v tako hudi stiski, da so začeli razmišljati o osebnem stečaju. Vsem so pomagali s pravnimi nasveti, za zastopanje v postopku osebnega stečaja pa jih ni zaprosil nobeden od prizadetih članov.

Podjetnik Peter Slatnar, vodilni na trgu smučarskih skakalnih vezi

Z INOVACIJAMI DO USPEHA

Peter Slatnar iz Cerkelj na Gorenjskem je na lanskem Slovenskem forumu inovacij v Ljubljani prejel priznanje kot najboljši inovator posameznik, za otroške smučarske skakalne vezi. Svojo obratovalnico, Kovinostugarstvo Peter Slatnar s.p., ima kakih devet let, prej pa je bil zaposlen v Strojnem ključavničarstvu Slap, obratovalnici svojega očeta. Obe delavnici sta v istih prostorih v Cerkljah, podjetnika oče in sin tudi poslovno sodelujeta.

Peter Slatnar je začel razvijati skakalne vezi pred petimi, šestimi leti, najprej za člane. V mladosti je bil tudi sam skakalec, prebil se je do članske B reprezentance v generaciji Ulage, starejšega Tepeša, Bajca in drugih.

»Po tem, ko sem leta 1986 prenehal skakati in se zaposlil pri očetu, sem povsem izgubil stik s skakanjem,« je začel pripovedovati Peter Slatnar. »K skakanju me je »vrnil« sovaščan Jani Grilc, zdajšnji pomočnik trenerja Gorana Janusa. Omenil je, da so z okovjem večne težave, predvsem s pokanjem pet in prosil, ali bi lahko kaj postoril glede tega. Le počasi sem se ogrel za to delo in po nekaj ne najboljših prototipih sem le razvil peto, ki se je na preizkusu dobro obnesla. In kaj hitro se je razširila med tekmovalci v svetovnem pokalu.

Ker je bila samo peta od smučarskega okovja premalo za resno delo, sem skušal posel razširiti in sem predlagal sodelovanje nekemu proizvajalcu vezi Winair, ki je takrat povsem obvladoval ta trg. Seveda me je zavrnil, a sem vztrajal, razvil tudi glavo vezi in začel osvajati trg, kos za kosom. Zdaj okoli 85 odstotkov smučarskih skakalcev v svetovnem pokalu uporablja moje vezi. Prevladale so, ker so bile za več kot kilogram lažje od nemških (380 gramov proti okoli 1.700 gramov) in ker se smuči z mojim okovjem lepše obnašajo v zraku. Lani pa sem trgu ponudil skakalne vezi, posebej prilagojene otrokom.«

Vi ste majhno podjetje, pa imate svetovni pokal tako rekoč v žepu. Kako zadržite povpraševanju?

»Sodelujem še z nekaterimi obrtniki, strokovnjaki na svojih področjih, ki mi izdelujejo določene dele okovja, ker vsega sam ne zmorem, oziroma bi bila potrebna oprema samo za moje potrebe predraga.«

Koliko vas je stal prodor v svetovni pokal?

»Plačevati za to mi ni bilo treba, prodri smo zaradi kakovosti izdelka in dobrega servisa. Težko je z denarjem prepričati tekmovalce, naj uporabljajo tvojo opremo, če

Peter Slatnar: »Če daš na trg lasten izdelek, ti odločaš o ceni. Če delaš za koga drugega, po njegovih normativih, pa on določi ceno, po navadi tako nizko, da se komaj izplača delati.«

jim denimo ne ustreza. Vsak športnik ima rad opremo, ki mu omogoča čim boljše rezultate. Poleg siceršnje kakovosti izdelka skušamo le-tega prilagoditi posebnostim posameznega tekmovalca. Mu ustreči, če izrazi kakšno željo po spremembi. In ker

smo majhni in prilagodljivi, lahko res hitro ustrezemo.«

Vsaka novost povzroča dvome, pa tudi zavist pri tekmečih. In uradne proteste zaradi uporabe nečesa novega. Vi ste naredili bistveno lažje vezi od splošno uporabljanih...

»V FIS zelo pozorno spremljajo razvoj opreme, ker se bojijo, da ne bi le-ta zašla v ekstreme. V določenih primerih tudi ukrepajo s prepovedjo uporabe. Protestirajo pa tudi posamične ekipe ali smučarske zveze. Tako smo naleteli na odpor zaradi izboljšave v vezeh, zaradi katere so smuči letele bolj plosko kot prej. To novost smo preizkusili pred tremi leti na polletnem Grand prix-u na Poljskem. Tekmovalci, ki so jo preizkusili, so dosegali toliko boljše rezultate, da so se drugi pritožili in dosegli prepoved, čeprav je FIS okovje pred tem potrdila. Na tekmi potem nihče ni smel uporabljati našega okovja z omenjeno izboljšavo. Opustiti smo morali tudi naše podloge pod okovjem.

Vendar smo iznajdljivi. Ko naletimo na odpor, skušamo učinek naših inovacij omiliti, ali jih nadomestiti s kakšno drugo inovacijo, ki ne vzbuja toliko pozornosti.«

Govori se, da je Slovenija premajhna za velike dosežke...

»Jaz pa pravim, da je majhnost naša prednost. Vsaj naša. Mi imamo naše odlične kooperante posejane v polmeru kakih 20 do 30 kilometrov. Vsi so pri roki za takojšnja srečanja, od Akrapoviča, s katerim smo tudi začeli sodelovati, do blejskih podjetij, svetovne smetane obdelovalcev karbona in epoksi smole. Pa Elan. Podjetja v Kropi. In vsa so ob vsej svoji odličnosti manjša podjetja, s katerimi se dosti hitreje dogovorijo. Zato smo mi lahko z novim izdelkom že na trgu, ko ga konkurenca šele testira.«

Kaj vas je vodilo k razvoju nove otroške skakalne vezi?

»Predvsem to, da skakalne vezi doslej niso bile prilagojene majhni teži otrok. Ker so otroci sorazmerno lahki, se jim okovje pri padcih zaradi (pre)majhne teže ni odpele. Poškodbe so bile zato sorazmerno pogoste. Naša vez pa se lahko odpne že pri zelo majhni teži skakalca in je še vedno varna pri ostalih obremenitvah. Posebnost teh vezi je tudi v tem, da so deli povezani v celoto in z eno kretnjo dolžino vezi prilagodimo obuvalom različne velikosti.

Menil sem, da je treba za otroke nekaj narediti, da bo vez otroku prijaznejša, pa še staršev ne bo udarilo po žepu. V začetku pravkar minule sezone smo jo dali na trg, svet zdaj vez spoznava. Na lanskoletnem Slovenskem forumu inovacij pa smo prejeli prej omenjeno priznanje.«

Torej ste spet globoko zabredli v smučarske vode...

»Sicer izdelujemo še druge izdelke, za drugačne namene. Vendar imate prav, spet sem globoko v smučarskem športu in za-

S sejma DOM v Ljubljani

POUDAREK NA TRAJNOSTI

Pod sloganom »Ključne rešitve« se je na letošnjem mednarodnem sejmu Dom v Ljubljani predstavilo 628 podjetij iz 33 držav. Napolnili so vse kotičke Gospodarskega razstavišča, skupaj 24.000 kvadratnih metrov razstavnih površin, v dvoranah in pred njimi. Sejem Dom je mednarodni sejem gradbeništva z več kot polstoletno tradicijo, kjer si je mogoče ogledati ponudbo stavbnega pohištva, izdelke za notranjo opremo, urejanje doma in njegove okolice, opremo za ogrevanje in hlajenje, materiale in proizvode za gradbeništvo in izdelke, ki tehnično varujejo, nadgradijo ali pa poživijo domove. Predstavljeni so bili sodobni trendi s področja graditeljstva, rabe energije, energetskih sistemov, hišne tehnike in bivanja nasploh. Izrazitega poudarka je bila deležna okoljska ozaveščenost proizvajalcev, graditeljev in uporabnikov stavb. Gre za nove smernice trajnostnega gradbeništva oziroma zelenih tehnologij. Na sejmu so že četrtrč podelili nagrado »Zelena misija«, ki jo je letos prejelo podjetje Jelovica hiše d.o.o., za Leseni pasivni vrtec Preddvor.

S. J.

misli, kaj vse še razviti za potrebe smučarjev, kar ne pojenjajo. Denimo, zdaj razvijamo nov smučarski čevljev. Enega sicer že imamo narejenega, razvijali smo ga skupaj s češkimi partnerji, novi bo pa plod samo slovenskega znanja. Z njim bomo ponovno razburkali skakalno srenjo. Okovje bomo namreč pritrtili na skakalni čevljev in ne več na smučko. Težo vezi bomo tako s smučmi prenesli na čevljev. Tako bo čevljev še lažji, z deli iz karbonskih vlaken. Skakalci se namreč tehtajo (zaradi nadzora nad težo, ki ne sme biti premajhna) obuti v smučarske čevlje...

Na letošnjem finalu skokov v Planici smo čevljev že pokazali nekaterim tekmovalcem, uradno pa smo ga predstavili pred nekaj dnevi na sestanku FIS, ki je namenjen predstavitvi vseh novosti za naslednjo sezono. In v Nemčiji moramo na TÜV pridobiti certifikat.

Notranji čevljev za ta karbonski skakalni čevljev smo razvili skupaj z Alpino. Z Elanom smo trgu ponudili komplet smučmi, naših vezi in čevljev. Lani smo nemški smučarski zvezi prodali 60 takšnih kompletov in pod-

pisali pogodbo za opremljanje v naslednjih treh letih. Kasneje bomo v ponudbo vključili še dres in čelado. Vse to znamo narediti doma in lahko ponudimo takšno ceno, ki je ne more doseči nihče drug.

Tudi Rusija je zaradi bližnjih olimpijskih iger obetaven trg, saj veliko vlagajo v skoke, tudi v najmlajše kategorije. Na Norveškem, kjer je trg za smučarsko opremo velik, imamo zelo dobrega zastopnika. Tako si širimo mrežo in se skušamo ugnezditi v smučarskih državah. Menim, da bomo še kar vrsto let uspešni, če bomo nudili kakovostne izdelke in če jih bomo neprestano razvijali (hitreje kot konkurenca).

Je pa treba neprestano razmišljati o izboljšavah, novostih, veliko vlagati v razvoj. Mi tako rekoč ves zaslužek vlagamo nazaj v podjetje, v razvoj. Zato lahko sami postavljamo ceno. Če bi pa delali po naročilu nekoga, po njegovih načrtih in normativih, bi naročnik določil ceno, tako nizko, da se skoraj ne bi izplačalo delati.«

Pravijo, da mnoge dejavnosti v Sloveniji ne gredo.

»Seveda ne, ker vsi hočejo delati enake

izdelke. Če hočeš uspeti, ne smeš riniti tja, kamor silijo vsi drugi, pač pa v drugo smer.«

Pokrov glave skakalne vezi je iz karbona zaradi znižanja teže?

»Zaradi teže, videza, lahko se ga oblikuje in čvrst je. Tudi orodje za izdelavo ni drago. Pri nas ni nič nabrizgano, vse je na roke narejeno, rezkano, postruženo, spolirano itd.

Z Akrapovičem smo naredili odlitek osnovnega dela glave iz titana. Je sedemkrat močnejši od aluminija. Zato je lahko osnova glave tanjša in zato celo nekaj lažja od aluminijaste. Titan je sicer zelo draga surovina, tudi tehnologija izdelave ni enostavna in je zato draga. Ima pa titan vrsto prednosti, ne bo se zlomil, ni občutljiv na vremenske vplive. Poleg tega pritegne poglede, če lahko tako rečem, češ, o, iz titana je narejeno!

Nam je izziv, da uporabimo takšne materiale, da nas konkurenca ne more kopirati. Tako dosežemo dodano vrednost in ščitimo svoj položaj na trgu.«

Boris Rugelj

V Podjetju Damles d.o.o. se prilagajajo potrebam strank

STAVIJO NA KVALITETO IZDELKOV

Brata Damjan in Matjaž Lozar iz Stomaža pri Ajdovščini sta se leta 1994 odločila za samostojno podjetniško pot in ustanovila podjetje Damles d.o.o. »Začela sva popolnoma iz nič, a hotela sva na svoje,« je

drugih pomožnih prostorov. V tem obdobju so, zaradi povečanega zanimanja kupcev za njihovo pohištvo, zaposlovali dodatne delavce, tako so imeli v najboljših časih tudi deset zaposlenih.

Med njimi niso le zahtevne stranke, ampak tudi taki, ki želijo imeti cenejše pohištvo. Zaradi vsesplošne krize so se morali prilagoditi potrebam kupcev, zato poleg kuhinj izdelujejo tudi vse drugo pohištvo.

Prav tako kot velja v ostalih dejavnostih, je tudi pri izdelavi pohištva pomembno nenehno spremljanje novih oblikovalskih trendov, kar si v podjetju Damles zagotavljajo z zunanjimi sodelavci s področja arhitekture in opremljanja. Z novostmi se seznanjajo tudi preko sejmov, izobraževanj in strokovnih revij.

Seveda pa morajo v teh časih največ napora vložiti v prodajo. Ker je pri velikih trgovcih prisotna veliko nelojalne konkurence, že od vsega začetka stavijo na kvaliteto izdelanega pohištva. Pri tem ne gre prezreti, da imajo kar bogate reference. Med objekti, ki so jih opremljali, je na primer tudi v lanskem letu odprta prenovljena lekarna v domači Vipavi. Kar štiri leta so v preteklosti izdelovali opremo za poslovni prostor podjetja Apple v Sloveniji, predvsem pa so imeli celo vrsto zasebnih naročnikov, med njimi tudi lastnikov izjemno luksuznih stanovanj in hiš.

Ena od prednosti podjetja Damles je nedvomno sodobno opremljena delavnica, v kateri se kar po vrsti nahajajo najsoodnejši obdelovalni stroji, med katerimi je tudi v lanskem letu nabavljena računalniško vodena oprema. »Kupili smo jo s pomočjo sredstev EU, pridobljenih na razpisu,« je zaključil Matjaž Lozar. Seveda pa je sodobna opremljenost delavnice vezana tudi na izpopolnjevanje zaposlenih, da znajo delati s tako tehnološko naprednimi stroji, kar jim več kot odlično uspeva.

Urška Testen

Kolektiv podjetja Damles d.o.o. pred najnovjšim računalniško vodenim obdelovalnim strojem.

ob našem obisku uvodoma povedal Matjaž, ki danes v podjetju z osmimi zaposlenimi opravlja funkcijo vodje prodaje.

Pohištvo sta začela izdelovati najprej v prostorih ob domači hiši, leta 1999 pa so odkupili 860 kvadratnih metrov veliko halo v novonastali obrtni coni Štale v Vipavi. V tistih časih je v podjetje, kot solastnik, vstopil še Valentin Karidi. Kmalu po nakupu so na novo lokacijo preselili delavnico, v letu 2006 pa so objekt dokončali z odprtjem razstavnega salona, pisarniških in

Z leti so se specializirali za izdelovanje kuhinj. Njihovi razstavniki nudijo kupcem na ogled vrsto prečudovitih sklopov kuhinjskega pohištva. »Razstavniki eksponirani so le osnova za naročilo zelene kuhinjske opreme, ki jo nato v naši delavnici izdelamo po meri in okusu naših strank. Seveda ima pri prodaji odločilno vlogo naš svetovalec, ki strankam svetuje pri izbiri in se po potrebi poveže tudi z arhitektom,« je dejal Matjaž in dodal, da danes njihovi kupci prihajajo od vsepovsod.

Graditelj lesenih čolnov Anže Logar

OHRANJA KULTURNO DEDIŠČINO

Anže Logar, graditelj čolnov z Bleda, si je zadal poslanstvo, da v čim večji meri ohrani staro znanje izdelave lesenih čolnov na obrtniški način. Na tak način sam gradi čolne, želi pa, da bi se ne samo ohranilo to rokodelsko znanje, ampak da bi se tudi raba lesenih čolnov razširila na jezerih, rekah in ob morju. Svojo obrt je predstavil na nedavnem Salonu plovil v Ljubljani. Tam smo se z njim prvič pogovarjali, nedavno pa smo ga obiskali v njegovi delavnici na Bledu.

Logar je s čolni povezan že vse življenje. Njegovi predniki so bili od leta 1906 do prvih let po drugi svetovni vojni skrbniki blejskega otoka. Na otoku so imeli tudi mizarstvo delavnico. Po vojni so pa zaradi preveč izrazite naklonjenosti cerkvi morali otok zapustiti. Kupili so hišo na Savski cesti na Bledu, zgradili delavnico in izdelovali čolne.

»Zraven sem od malega, pa ne samo v delavnici,« je začel pripovedovati Anže Logar. »Moj ded je bil namreč pletnar in moj oče tudi, tako da sem odraščal v mizarstvu delavnici in na pletni. Že 13 let star sem pomagal očetu pri prevozih na Blejski otok. To je bilo moje življenje. Če se nisem kopal v jezeru, sem bil na pletni.«

Potemtakem ni nenavadno, da ste si izbrali ta poklic...

»Naredil sem srednjo lesarsko šolo v Škofji Loki, pa diplomiral na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, smer lesarstvo. Poglobljeno znanje, ki sem ga pridobil na fakulteti, mi je kot graditelju čolnov, torej mizarju, v veliko pomoč. Študij lesarstva zajema mnoga področja, od trženja, ekonomije, znanja o lesu, anatomije itd. To znanje uspešno povežem s praktičnim znanjem, ki sem ga pridobil na srednji šoli. Menim, da bi vsakemu podjetniku, ki dela z lesom, takšno znanje prav prišlo.«

Kdaj vas je prešinilo, da je gradnja lesenih čolnov na rokodelski način vaše poslanstvo?

»Z lesenimi čolni sem se ukvarjal za hobi že med šolanjem. Popravil sem kakšno veslo ali izdelal novega, zamenjal strohnelo desko na čolnih. Mislil sem pa ves čas, da se bom kot diplomirani inženir lesarstva zaposlil v LIP Radomlje, kjer sem opravil tudi obvezno prakso. Vendar sem odkril, da je v industrijskem delu premalo vizije. In kolikor bolj sem se ukvarjal s hobijem, bolj sem bil prepričan, da je ta posel primerna tržna niša. In da je v tem nekaj več, nekašna poslanstvo.«

Sem pa tudi ugotovil, da potrebujem še ustrezno formalno izobrazbo, če hočem resno začeti z gradnjo lesenih čolnov. Zato sem ob koncu študija šel še v šolo na Finskem, na »Lahti College of Arts and Crafts«, kjer sem pridobil potrebno obrtniško znanje in naziv graditelja čolnov. Pri šolnini mi je pomagal evropski sklad »Leonardo da Vinci mobility«, ki podpira izobraževalne programe za večjo medna-

rodno mobilnost kadrov. Eden izmed pogojev za pomoč sklada je bil, da po šolanju nadaljujem s tem delom. Tako je tudi bilo, odprl sem dejavnost za gradnjo lesenih čolnov, podjetje, Jezernik Anže Logar s.p. Lesena plovila prodajam pod blagovno znamko Laker Craft, Hand Made Wooden Boats.«

Slišati o takšnem poslanstvu je lepo, vendar...

»Kljub vsem težavam, ki se pojavljajo, je treba rešiti kulturno dediščino rokodelske gradnje lesenih čolnov pred izumrtjem. Pred desetletji so moderni in cenejši materiali izrinili lesene čolne. Danes je poleg mojstra Janeza Marijana Polaka na Bledu, ki že pol stoletja gradi lesene čolne in je star že krepko čez 70 let, morda

Ali so za gradnjo lesenih čolnov potrebna kakšna posebna znanja?

»Za izdelavo potrebuješ osnovno orodje in stroje, skobelnik, rezkar, žago... Pa spretnost in smisel za takšno delo. Potrpežljivost, vztrajnost. Dobrodošlo je seveda znanje iz dela z masivnim lesom. Še tako traja nekaj let, da se človek povsem privadi izdelavi čolnov. Pri izdelavi lesenih čolnov so ključne ročne spretnosti.«

Naj vam pričaram, zakaj je znanje iz obdelave masivnega lesa potrebno: ročaj vesla je preprost, toda zadeti pravo obliko je težko. Zahteva kar nekaj poskušanja. Pri tem pa imam srečo, da so pletnarji, največ vesel izdelam zanje, odlični kritiki. Povedo odkrito, kje jih »čevelj žuli«. Oziroma veslo.«

Anže Logar: »Izdelujem tudi plovila po željah naročnikov. Eden mojih največjih projektov je barka za prevoz po Ljubljani, s katero se želim vklopiti v načrte mesta Ljubljane o razvoju turističnega in potniškega prometa po Ljubljani.«

še ob obali kakšen mojster, ki pa se le občasno loti gradnje ali popravila lesenih čolnov. To je velika škoda, saj imamo bogato kulturno dediščino in nekaj tipov vrhunskih plovil z ravnim dnom, ki so značilni za ta del Evrope.«

Pri nas je verjetno najbolj znan lesen čoln pletna z Blejskega jezera. Govoriva kajpak o dobi zadnjih dveh, treh stoletij, saj so ljudje lesene čolne izdelovali od pamtiveka.

»Ta preprosti čoln se je razširil k nam iz Avstrije, potem, ko je cesarica Marija Terezija podelila koncesije za prevoz ljudi in tovora po Blejskem jezeru in drugih vodah. Je izredno uporaben čoln, saj je zelo stabilen in imaveliko nosilnost. Konstrukcija izvira iz rudnikov kamene soli v okolici Salzburga, v katerih so potrebovali čolne z ravnim dnom za prevoz soli iz rudnika.«

V severni Istri je bila batana eno izmed tradicionalnih plovil, namenjeno preobalnemu ribolovu in prevozom ljudi ali blaga. Še pred 50 leti je bil najbolj pogost čoln v ribiški rabi. To je nedvomno čoln, ki ga je treba oteti pozabi, saj jih nihče več ne izdeluje.«

Kot rokodelec ste najbrž razpeti med vernim posnemanjem starega načina dela in ceno le-tega.

»Marsikateri obrtniško narejen izdelek bi bil predrag. Cenovno ni sprejemljivo, da bi vsak leseni del čolna izdelali ročno, zato se poslužujem izrezov in obdelave ogrodja in desk s CNC strojem. Po obliki in materialih pa morajo konstrukcije ustrezati zahtevam evropske direktive »Original Historical Craft«, v kateri so opisana tudi tradicionalna lesena plovila. Moje delo je tudi restavriranje in servisiranje tradicionalnih plovil, in v tem sklopu gradim barke, kakršne so bile pred sto ali več leti. Ker pa od gradnje čolnov živim, izdelujem tudi plovila po željah naročnikov. Eden mojih največjih projektov je barka za prevoz po Ljubljani, s katero se želim vklopiti v načrte mesta Ljubljane o razvoju turističnega in potniškega prometa po Ljubljani.«

Anže Logar pa ima še druge načrte. Na Bledu bi rad postavil muzej za lesena plovila, s čimer bi ohranil nekaj teh plovil. Računa na obiske turistov, ki si bodo lahko ogledali muzej in tudi izdelavo čolnov na

star, rokodelski način. Možno pa je tudi, da si bo kdo lahko z njegovim materialom doma ali v Logarjevi delavnici sam izdelal čoln. Rad bi postavil delavnico za samograditelje kar zraven svoje.

Želi si tudi, da bi namesto zdajšnje začasne postavil stalno delavnico, ki bi jo lahko obiskovale skupine šolarjev in turistov, kjer bi lahko videli, kako se naredi veslo ali čoln. Dolgoročnejši načrt pa je, v lesarski šoli nostrificirati profil graditelja lesenih čolnov in ga uveljaviti, če že ne kot poklic pa vsaj kot dodatno dejavnost.

»S takšnimi dejavnostmi lahko največ naredim za ohranjanje kulturne dediščine,« je pribil Logar in dodal: »Les v resnici zasluži večjo pozornost. V duhu pogleda na les kot material prihodnosti bom maja letos sodeloval na razstavi čar lesa, ki bo na prostem ob Ljubljani.«

Vaša želja torej ni le ohraniti kulturno dediščino, pač pa tudi domači les oplemeniti z višjo dodano vrednostjo.

»Ukvarjam se s čolni in ker je moj glavni trg še vedno v Avstriji, želim domač les prodajati v tujino kot izdelek, ne kot hlodovino.

Moja dejavnost se deli na vzdrževanje oziroma popravila čolnov, ki sem jih doslej izdelal, kar nama s sodelavcem, imam ene-

Pletnja je izredno uporaben čoln, saj je zelo stabilna in ima veliko nosilnost. K nam se je razširila iz Avstrije, potem, ko je cesarica Marija Terezija podelila koncesije za prevoz ljudi in tovora po Blejskem jezeru in drugih vodah.

ga zaposlenega mizarja, vzame tretjino delovnega časa, preostanek pa gradnja čolnov. V glavnem za avstrijsko Koroško in za Nemčijo, računam pa tudi na hrvaški trg, ko bodo po vstopu te države v EU odpadle sedanje čez mejne ovire. Nedavno sem bil v ZDA in v bližini New Yorka videl, kako pri

izdelovanju čolnov sodelujejo različni proizvajalci. Tudi oni rešujejo svojo kulturno dediščino lesenih čolnov. Zdaj restavrirajo zadnje obstoječo leseno kitolovko, staro 150 let. Financirajo se izključno z donacijami, imajo pa povsem enake težave kot mi.«

Boris Rugelj

V podjetju »MBA Splošna gradbena dela Andrej Oberžan s.p.« se nenehno strokovno izpopolnjujejo

NAČRTUJEJO ŠIRITEV DEJAVNOSTI

Tokrat smo obiskali ljubljansko poslovno enoto podjetja »MBA Splošna gradbena dela Andrej Oberžan s.p.«, ki ima sedež v Kranju. Z lastnikom podjetja, ki je hkrati tudi direktor in vodja marketinga ter logistike, pogovarjali o njihovi dejavnosti. V podjetju izdelujejo in montirajo okna, notranja, vhodna in garažna vrata ter vetrolove. Poleg tega pa zasteklujejo tudi balkone in montirajo različna senčila.

Lastnik podjetja Andrej Oberžan, po izobrazbi diplomirani gradbeni inženir, s 25-letnimi delovnimi izkušnjami, nam je na začetku pogovora povedal, da je ustanovitvi njegovega podjetja botroval splet okoliščin. Nekaj let preden je ustanovil lastno podjetje je čisto slučajno naročil stavbno pohištvo pri enem od slovenskih proizvajalcev. Ker je bil razočaran nad njihovimi storitvami, predvsem nad odnosom delavcev do dela, se je pritožil lastniku podjetja. Leta pa mu je za pomiritev spora ponudil kooperantsko sodelovanje, in sicer naj bi Oberžan v tem podjetju skrbel za vgradnjo pohištvenih elementov in promocijo njihovih izdelkov v Sloveniji. Prav to sodelovanje je Andreja Oberžana pripeljalo do ustanovitve lastnega podjetja.

O delovanju podjetja je Andrej Oberžan povedal: »Podjetje sem ustanovil v letu 1994. V letu 2003 smo začeli z lastno proizvodnjo oken in vrat. Leto kasneje smo sklenili partnerstvo s podjetjem Schüco, vodilnim svetovnim proizvajalcem aluminij-skih gradbenih sistemov ter ekspertom na

področju PVC in solarnih sistemov. V letu 2005 pa smo razširili dejavnost še na proizvodnjo rolet. Ves čas smo uspešno poslovali, vse do nekaj let nazaj, ko so tudi nas »oplazile« posledice krize.

V podjetju Andreja Oberžana zasteklujejo tudi balkone in terase in sicer tako s pvc elementi kakor z alu stavbnim pohištvom.

Naše delo je zelo odgovorno, saj ustvarjamo pogoje za ugodno in zdravo bivanje v stanovanjskem prostoru. Ne smemo narediti niti ene napake. Največ se jih lahko zgodi pri toplotnih mostovih. Ob takih ne-

pravilnosti se pojavlja v stanovanju plesen. Pri stanovalcih lahko v takih primerih nastajajo zdravstvene težave, zlasti na dihalih.

V naši stroki se moramo nenehno strokovno izpopolnjevati. Ko pridejo na tržišče novi gradbeni materiali, nas njihovi proizvajalci o njihovih lastnostih in uporabi seznanijo na seminarjih. Seveda pa se ves čas izpopolnjujemo tudi pri vsakdanjem delu.

Ko imamo v podjetju več dela, poiščemo kooperante. Mnogi teh so naši bivši delavci, ki so se osamosvojili. Z njimi sodelujemo, ker imajo potrebne izkušnje in ustrezno strokovno izobrazbo.

V zadnjih letih odpirajo svoja podjetja mnogi mladi, ki nimajo izkušenj in tudi ne odgovornosti do dobaviteljev in kupcev, kar meče slabo luč tudi na izkušene in dolgoletne obrtnike.

Zanimanja za naš poklic skorajda ni. Tu in tam se našim delavcem pridruži kakšen mladenič, čeprav nima strokovne izobrazbe. Z delom seveda ni zadovoljen in naredi več slabega kot koristnega. Miselnost, da je potrebno pač nekaj delati, čeprav brez znanja in zadovoljstva, samo da prideš do denarja, je vsekakor zgrešena.

Delamo v glavnem za zasebnike, saj sem se že na začetku delovanja kot samostojni podjetnik odločil, da ne bom sodeloval z velikimi gradbenimi podjetji.

Za v prihodnje načrtujem začetki še s kakšno vzporedno dejavnostjo, ki bi jo lahko ponudil tržišču stavbnega pohištva.«

Miloš Likar

Trinajst let Frizerskega ateljeja Vesna v Črešnjevcih pri Gornji Radgoni

DELUJEJO KOT ENA DRUŽINA

Ko smo vstopili v Frizerski atelje Vesna, v »predmestju« Gornje Radgone, v Črešnjevcih, da bi nenajavljeni opravili razgovor za objavo v Delavcu, smo že ob pozdravu slišali: »Sedaj bomo pa v reviji Delavec.« Lastnica in direktorica frizerstva Vesna Rihter je v veselem razpoloženju privolila na razgovor. Imeli smo srečo, da je bilo tisti dan v lokalu ravno toliko strank, kolikor je zaposlenih, tako da dela nismo preveč motili. Tudi strankam smo tu in tam postavili kako radovedno novinarsko vprašanje. Le ena stranka nas je ob pozdravu samo gledala. Kaj hitro smo ugotovili, da je Avstrijka. Pregovor smo »preklopili« na nemški jezik in stekel je prav prijeten pogovor. Povedala nam je, da prihaja v ta salon na friziranje iz sosednje Avstrije že celih dvanajst let. To nedvomno potrjuje, da so stranke zadovoljne s storitvami in vzdušjem v salonu, saj med zaposlenimi vlada prijetno razpoloženje in ni čutiti, kdo med njimi je »šef«. Tega tudi mi ne bi vedeli, če slučajno ne bi poznali nosilke obrti in lastnice lokala.

Direktorica in lastnica podjetja
Vesna Rihter

Vesna Rihter nam je uvodoma povedala: »Za frizerski poklic sem se odločila v drugem razredu osnovne šole, ki sem jo obiskovala v Gornji Radgoni. Tedaj smo morali otroci napisati spis na postavljeno vprašanje učiteljice: »Kaj bom, ko bom velika?« Že takrat sem v spisu napisala, da bom frizerka. Torej sem se za poklic, ki ga imam neizmerno rada in ga opravljam že 22 let, odločila že kot otrok. Imela sem srečo, da mi pri tej odločitvi nista nasprotovala starša. Tako sem se po končani osnovni šoli vpisala v Srednjo tekstilno šolo, oddelek frizerstvo, v Mariboru. Šolsko prakso sem opravljala v Frizerstvu Tine Potrč v Gornji Radgoni, kjer sem nekaj časa delala tudi kot pomočnica. Pri njej sem dobila veliko praktičnega znanja. Zatem sem sedem let

delala pri Vidi Varga v Gornji Radgoni. V obeh omenjenih lokalih, sem ob delu spoznavala tudi vodenje obrti. Moja želja je namreč bila, da bi imela svoj lokal. To mi je ob pomoči in podpori moža Bogdana tudi uspelo, saj sem leta 1999 v najetih prostorih odprla Frizerski atelje Vesna. Nekaj časa sem bila najemnica, pozneje pa smo lokal oziroma hišo odkupili. Tukaj vse od začetka zaposluje tri frizerje, tako da v lokalu delamo štirje frizerji. Vesela sem, da imam ob sebi dobre frizerke, med njimi je tudi moški, in da je delo v lokalu prava sprostitiv.

Prepričana sem, da je prijetno vzdušje v lokalu pomembno prispeva k uspehu obrti. Stranke, ki prihajajo v lokal, to čutijo. Lepa beseda, ne vsiljena, nasmeš in topel pogled, to je del našega poklica. Stranka, ki je pride v lokal, da si uredi frizuro, se rada tudi sproščeno pogovarja. Ne spominjam se stranke, ki bi sedla na frizerski stol in ne spregovorila besede. Tisti, ki ji oblikuje frizuro, pa mora presoditi, ali je stranka pripravljena na pogovor. Ker imamo veliko strank iz sosednje Avstrije, je tudi s temi treba spregovoriti kako besedo. In jo tudi spregovorimo, saj vsi zaposleni obvladamo nemški jezik.

Za dobro vzdušje v lokalu je treba poskrbeti. Moram reči, da delujemo kot ena družina. Vsak ve, kaj mora narediti, da bo delo teklo čim bolj gladko, da bodo stranke zadovoljne. Za medsebojno, jaz bi rekla družinsko vzdušje, poskrbimo tudi tako, da se z zaposlenimi družimo tudi izven lokala. Prirejamo skupne izlete, tudi nekajdnevna letovanja z delavci in njihovimi partnerji. Skupno obiskujemo tudi strokovne seminarje. Vse to krepi naše vezi. Uspeh tega je, da ne poznamo fluktuacije.«

Katere storitve nudijo, ni treba posebej poudarjati. Opravljajo moško in žensko frizerstvo ter pri tem sledijo modnim trendom. V lokalu uporabljajo naj sodobnejše preparate, katerih uporabo spoznavajo na seminarjih, ki jih prirejajo njihovi proizvajalci.

Vesna nam je povedala, da so člani Sklada za izobraževanje delavcev v obrti, saj je to po njenem mnenju koristno za delavce, ki se želijo izobraževati in delodajalce, ki s pomočjo sklada pridobijo nova znanja, ki jim služijo pri delu. Kot pravi, 5,40 evra, kolikor znaša mesečni prispevek, ne ogroža njihovega poslovanja.

Ko smo jo vprašali po njenem konjičku v prostem času, pa nam je povedala: »Kljub temu, da sem ves dan v lokalu, se najde čas, ki ga porabim samo zase. Namenim ga predvsem aerobiki, pohodništvu, kolesarjenju in smučanju. Že prej sem omenila tudi skupna druženja s sodelavci. Lahko rečem, da mi vse to daje moč, da se lahko posvetim delu s strankami.«

Pogovorili smo se tudi z zaposlenimi, ki so nam z veseljem odgovarjali na postavljena vprašanja.

Marin Dresler, rojen leta 1990, iz Lokavca pri Sv. Ani v Slovenskih Goricah: »Vse od otroštva živim pri svojih starših v Lokavcu. Po osnovni šoli, ki sem jo najprej obiskoval na podružnični šoli v Lokavcu in nato pri Sv. Ani v Slovenskih Goricah, sem se vpisal v Srednjo tekstilno šolo, oddelek frizerstvo, v Mariboru. Nič kaj posebej nisem razmišljal o poklicu frizerja. Želel sem si le, da bi imel poklic, s katerim bi čim prej prišel do svojega denarja. Sedaj ugotavljam, da sem se pravilno odločil. V tem poklicu vztrajam že 7 let,

Marin Dresler

če štejem tri leta pripravništva oz. šolske prakse. Vse od začetka delam v tem ateljeju, kjer sem našel dobro mojstrico Vesno, ki me je znala motivirati za frizerski poklic. Tudi sedaj, ko delam kot »blažen med ženami«, se zelo

dobro počutim. Na delo prihajam z veseljem. Preprosto povedano se imamo v tem lokalu lepo. Kakor vsi mladi, družine še nimam, se rad ukvarjam s športom: z nogometom, odbojko na mivki, s streljanjem zračno puško in še katerim. Ker imamo doma posest, tudi dva konja, pomagam tudi staršem.«

Sandra Edšid, rojena leta 1980, iz Grabonoša: »Moje otroštvo se je odvijalo na Ptjski cesti pri Gornji Radgoni. Po osnovni šoli sem se odločila za poklic frizerke. Obiskovala sem Srednjo tekstilno šolo, oddelek frizerstvo, v Mariboru, praktični del pouka pa sem opravljala v frizerskem salonu Sabotin na Meleh pri Gornji Radgoni. Kot frizerska pomočnica sem se vpisala v Srednjo kozmetično šolo v Ljubljani in si pridobila še poklic kozmetičarke. Za to se moram zahvaliti staršema, mami Nadi in očetu Jožetu, ki sta mi omogočila šolanje. Pomoči sklada nisem koristila, saj tedaj ni bilo na voljo sredstev. Razumevanje pri mojem šolanju sem našla tudi pri moji delodajalki Vesni Rihter, ki mi je omogočila, da sem lahko obiskovala zahtevana predavanja. Ker sem zadovoljna z delom v frizerskem poklicu in prijetnim delavnim okoljem, kjer delam že 12 let, imam po-

Sandra Edšid

klic kozmetičarke za nekakšno rezervo. Menim, da znanja nikoli ni preveč. Kakih posebnih konjičkov nimam, rada pa hodim na sprehode s svojim partnerjem Simonom. Skupaj rada obiskujeva tudi kulturne in druge prireditve. V veliko veselje mi je tudi, ko lahko kaj postorim na domačem vrtu, pri starših mojega partnerja Simona.«

Marina Hrašovec, rojena leta 1981, iz Radencev: »Vse od otroštva živim v Radencih. Po osnovni šoli sem se odločila za frizerski poklic. K temu je pripomogla tri leta starejša sestrična, ki se je izučila za ta poklic. Vabila me je v svoj salon, kjer sem spremljala njeno delo. Sedaj

Martina Hrašovec

sem ji hvaležna, da me je spodbudila za ta poklic, ki ga res rada opravljam. Pri njej sem opravila tudi potrebno šolsko prakso. V Frizerskem ateljeju Vesna sem zaposlena vse od odprtja salona, torej že 13 let. To vam pove, da sem z delom in delodajalko zadovoljna. Imamo redne plače in vse kar nam kot zaposlenim delavcem pripada.

Pravzaprav imamo še več, prijetno vzdušje v delovnem okolju, kjer smo si vsi enaki. Želim si le, da bi imeli vedno dovolj dela za vse. Zadovoljna sem, da smo se v šoli učili nemščine, saj mi to sedaj pomaga pri kontaktu s strankami, ki prihajajo iz sosednje Avstrije.

Menim, da pozitivno vzdušje na delu veliko prispeva tudi k osebnemu zadovoljstvu, ki se prenaša tudi na družino. Z mojim Simonom imava devetletnega sina Tilna, zato veliko svojega prostega časa posvečam družini. Moj osebni hobi je aerobika, družinski konjiček pa je obiskovanje slovenskih gora.«

Ludvik Kramberger

Sedmi mednarodni sejem zbirateljstva Collecta

V ZNAMENJU PRAVLJIC

Mednarodni sejem zbirateljstva Collecta je v tretji dekadi marca letos že sedmič zapored odprl svoja vrata na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Prišlo je okrog 140 zbiralcev in trgovcev iz 19 držav (bližnjih in tudi bolj oddaljenih evropskih držav, pa iz Kitajske in Združenih držav Amerike), ogledalo pa si ga je nekaj manj kot 6000 obiskovalcev.

Med pravimi zbiratelji si je sejem ogledalo tudi precej »firbcev«. Ti smo si lahko ogledali številne zanimivosti in med njimi svetovno premiero vseh devetih srebrnikov iz serije Tiffany Art. Serija se je začela leta 2004 in je kovana v čistem srebru. Vsako leto izide nov srebrnik in vsako leto ga krasi drugačen košček mojstrovine Tiffany. Na leto jih skujejo le 999.

mit, da se s tem področjem zbirateljstva ukvarjajo predvsem starejši. Tradicionalna na sejmu zbirateljstva je bila tudi dražba, ki jo je pripravil Antikvariat Glavan. Letos je bila praviljično obarvana. Na njej je bilo moč kupiti stare in redke otroške knjige, razglednice, tiske, plakate in druge zbirateljske predmete.

Letošnja tematska razstava je bila v znamenju pravljic in pravljirnega števila sedem. Na njej smo si ogledali zbirke pravljic Zlata ptica, razglednice z motivi otroških pravljic, znamke s pravljirnimi junaki, srebrniki na temo pravljic ter ilustracije, slikanice, plakate in okrasne predmete iz sveta Walta Disneyja. Niti Kinder in PEZ figurice s Pepelko, Ostržkom, Petrom Panom, Trnuljčico in drugimi pravljirnimi junaki niso manjkale.

Programski odbor Collecte vsako leto predstavi opus enega izjemnega avtorja in zbiratelja. Letos je bil to 78-letni diplomirani matematik Ciril Velkovich iz Ljubljane, ki je razstavil svojo izjemno zbirko razglednic s posnetki slovenskih gora, cvetja in verskih znamenj. Razglednice je pripravil v pokoju, ko je prehodil Slovensko planinsko pot, Aljažovo pot, Slomškovo romarsko pot ter obiskal številne slovenske kraje.

Collecta je gostila tudi razstavo »Umetnost na čeških znamkah«, ki jo pripravljata Veleposlaništvo Češke republike v Sloveniji in Evropsko numizmatično združenje iz Prage.

Videli pa smo tudi razstavo lani premirulega Mirana Trontlja, znanega »TV vremenarja«. Strasten numizmatik je še pred svojo smrtjo prav za Collecto pripravil izbor najmanjših vrednosti bankovcev in kovancev iz 80 držav. Videli smo tudi najlepše slovenske znamke, ki so jih izbrali bralci poštnega biltena, numizmatična pisma, radioamaterske kartice, 500 različnih poštnih žigov Ljubljane, fluorescentne minerale, fosile, geode (sedimentne ali vulkanske okrogle, z minerali ali kristali napolnjene strukture) ter policijske insignije in opremo.

S. J.

Obiskovalci so na sejmu zbirateljstva kupovali in menjali znamke, denar, stripe, stare knjige in tiske, fosile, minerale, militaristične predmete, gramofonske plošče in druge drobne predmete.

Na sejmu so se zvrstili dražba, izobraževalni program za otroke in odrasle, dve gostujoči razstavi, tematska razstava »Pravljice in pravljirnih sedem« ter številne druge razstave.

Prvič na svetu, in to prav na Collecti, so predstavili vseh devet srebrnikov iz serije Tiffany Art. Obiskovalci so na sejmu zbirateljstva kupovali in menjali znamke, denar, stripe, stare knjige in tiske, fosile, minerale, militaristične predmete, figurice (Kinder, Pez, Lego), gramofonske plošče in druge drobne predmete. Poleg tega je bila na sejmu tudi bogata ponudba vsega, kar zbiratelji in trgovci z zbirkami potrebujejo pri svojem hobiju oz. poslu – albumi, povečevalna stekla, pincete in drugo.

Zanimiva so bila tudi predavanja in okrogle mize, denimo tista o smotnosti vlaganja v plemenite kovine, umetnine, numizmatične in filatelistične predmete ter druge dragocenosti. Ali pa predavanje o slovenskih in s Slovenijo povezanih spominskih medaljah in plaketah. Pa predstavitev knjige Tadeja Brateta »Zgodovina slovenskih železnic na razglednicah«.

Na prireditvi smo opazili tudi precej mladine, ki si utira pot v zbirateljske vode. Poskrbljeno pa je bilo tudi za najmlajše, saj sta Pošta Slovenije in Filatelistična zveza Slovenije pripravili filatelistične in ustvarjalne delavnice, na katerih so mlade navduševali nad filatelijo in razbijali večni

Sejmi Flora, Poroka, Altermed in ApiSlovenija

PESTRA IN UGODNA PONUDBA

Celjsko sejmišče je bilo sredi preteklega meseca tri dni spomladansko obarvano. S sejmskim četverčkom: Flora, Poroka, Altermed in ApiSlovenija se je v Celju začelo novo sejmsko leto. Sejme si je ogledalo preko 21.500 obiskovalcev. Več kot 400 razstavljalcev iz 12 držav pa jim je predstavilo svojo ponudbo, novosti in ugodnosti. Na tradicionalnem dvodnevem srečanju čebelarjev Slovenije pa so slovesno obeležili 140 let organiziranega čebelarstva v pri nas.

Tridnevno dogajanje so popestrila tekmovanja in razstave izdelkov iz tekmovanj mladih aranžerjev, cvetličarjev in vrtnarjev. Obiskovalci so si ogledali primere vzorčnih nasadov, bili deležni koristnih nasvetov in praktičnih prikazov strokovnjakov. Svojo prvo lončnico so si lahko zasadili tudi najmlajši obiskovalci. Razstavljalci so vabili obiskovalce z nagradami in sejmskimi popusti. Bogat razstaveni program so dopolnila strokovna predavanja in razstave ter svetovanja na razstavnih prostorih razstavljalcev, kot tudi na prireditvenih odrih in v predavalnicah Celjskega sejma. Obiskovalci so lahko pridobili koristne informacije o gojenju sadnega drevja, negi in vzgoji vrtnih rastlin, o novih trendih urejanja vrtov in zelene okolice domov.

Veliko pozornosti in pohval so bile deležne vrhunske kreacije slovenskih cvetličarjev in vrtnarjev, tudi mladih, ki so se pomerili na tradicionalnem državnem tekmovanju. Tekmovanje Celjski sejem pripravlja z dolgoletnim partnerjem Sekcijo cvetličarjev in vrtnarjev OZS, ki je tudi letos pripravila skupinsko predstavitev svojih članov.

Na sejmih Flora in Altermed so veliko pozornosti posvetili domači pridelavi hrane. Pomena izvora tega, kar damo na krožnik, se običajno zavemo šele, ko se soočamo z aferami, kot je bila zadnja s konjskim mesom. Zato je bilo letos na obeh sejmih posvečeno veliko pozornosti samooskrbi. Nevladna in neprofitna organizacija »Eko Civilna iniciativa Slovenije« je predstavila letošnje aktivnosti projekta »Štafeta semen«. Lani je v štafeti sodelovalo več tisoč ljudi, ki so sadili, izmenjavali in ohranjali tradicionalne in avtohtone vrste semen.

Na sejmu Altermed so se predstavili najboljši domači in tuji mojstri zdravega življenja in različnih zdravilnih tehnik. Izbirati je bilo mogoče med izdelki zdrave prehrane,

bio prehranskimi dopolnili, čaji, izdelki za boljše počutje, strokovnimi revijami, energijskim nakitom... Zvrstilo se je več kot 60 predavanj, prikazov in delavnic ter preko 30 demonstracij zdravega kuhanja. Velike pozornosti sta bila deležna dva »maga«: Keith Sherwood iz ZDA, mednarodno priznan učitelj, ki je razlagal, kako karmične rane vplivajo na človekovo energijsko polje in kako jih ozdraviti. Zdravilec Braco, menda eden najbolj iskanih svetovnih zdravilcev, pa je ljudem s pogledom prenašal harmonijo, ki jo občuti v sebi.

Novost je bila oglasna deska idej »Od ljudi za ljudi«, s pomočjo katere so obiskovalci lahko ponudili ali poiskali znanje, vi-re, dobrine, izdelke in storitve na način, ki je okolju in družbi prijaznejši, bolj zdrav, bolj pošten in bolj dostopen.

Sejem Flora je bil tudi letos, kot po navadi, pester, poučen in lep na pogled. Predstavil je cvetličarske in vrtnarske tren-

ci, najmlajšim pa so namenili otroški eko kotichek. Biotehniški center Naklo in MT Cvek sta predstavila projekt »Park medonosnih rastlin«, najboljši slovenski cvetličarji pa so v živo izdelovali cvetlične aranžmaje za vsak žep. Prodajali so jih na licitaciji zadnji dan sejma.

Vse po starem, bi lahko dejali o sejmu poroka, če letos ne bi bilo tudi modne revije poročnih oblek. Sejem Poroka vsako leto prinaša prav gotovo najbolj celovito ponudbo za organizacijo enega najlepših dni v življenju posameznika. Od ponudbe poročnih oblek, obutve, modnih dodatkov, poročnih šopkov, vabil, poročnih in zaročnih prstanov, vse do ponudbe gostinskih storitev, potovanj, organizacije porok... Cvetličarski mojstri so pripravili razstavo več kot 65 poročnih šopkov, ki so se potegovali za nagrado strokovne komisije in obiskovalcev. Z malo sreče pa si je lahko marsikateri par še dodatno zmanj-

V okviru sejma Poroka je potekala tudi modna revija poročnih oblek.

de nove sezone ter ponudil bogato izbiro semen, sadik, lončnic in druge potrebne opreme za dom in vrt domačih in tujih ponudnikov. Obiskovalci so lahko pridobili koristne informacije o gojenju sadnega drevja, negi in vzgoji vrtnih rastlin, o novih trendih urejanja vrtov in zelene okolice domov. Razdeljen je bil na dva dela, prodajnega in tekmovalnega. V drugem delu so se pomerili mladi aranžerji, cvetličarji in vrtnarji. Mladi aranžerji so se na državnem prvenstvu pomerili v ustvarjanju na temo čokoladni užitek skozi zgodovino umetnosti. Tekmovanje mladih cvetličarjev je šlo kot predizbor za Olimpijado poklicev EuroSkills 2014. Mladi vrtnarji pa so tekmovali na temi »dotik podeželja« in »užijmo vrt«. Uporabiti so smeli rastline, namenjene zunanjemu ureditvi in rastline, ki imajo tudi uporabno vrednost (zelišča, dišavnice, sadje, zelenjavo, sezonske cvetlice).

Sekcija cvetličarjev in vrtnarjev OZS pa je pripravila cvetličarske delavnice, kjer so si lahko svojo prvo lončnico zasadili otro-

šal stroške poroke, saj je znova potekala velika nagradna igra, ki jo Celjski sejem pripravlja v sodelovanju z razstavljalci. V nagradnem žrebanju so razdelili 44 bogatih nagrad za srečne mladoporočence.

Letošnje mednarodno srečanje čebelarjev ApiSlovenija je minilo v znamenju praznovanja 140. obletnice organiziranega čebelarstva v Sloveniji. Čebelarji pa so se poleg tega posvetili tudi vprašanjem glede kakovosti čebeljih pridelkov. Prišlo je rekordno število čebelarjev razstavljalcev in izdelovalcev pripomočkov. Posebna zanimivost je bila »medena ulica«, katere namen je bil izobraževanje čebelarjev; predvsem so opozorili na napake in pomanjkljivosti pri označevanju medu. Predstavili so se tudi najboljši z natečaja »Čebelam najbolj prijazne občine in podjetja«, prišli pa so tudi inovatorji, ki so predstavili najboljše tehnološke rešitve za pridobivanje in predelavo cvetnega pra hu ter za pridelavo propolisa.

S. J.

Malo za šalo

Opera

Pred vhomom v opero je bil napis:

»Psi morajo ostati zunaj!«

Po predstavi je nekdo pripisal:

»Društvo za zaščito živali!«

Kulturni kotiček

Piše: Roman Končar

Ko dva se ujameta...

Kar nekaj jih je, parov namreč, ki se udejanjajo umetniško in življenjsko, oboje hkrati in skupaj, kot pari. Na Slovenskem. In kar nekaj jih osebno poznam. Glasbeniki Romana in Lojze Kranjčan, Mija Žnidaršič in Steve Klink, igralca Mojca Ribič in Boris Juh, pa Polona Vetrin in Mitja Rotovnik. No, slednja sta prav posebna, hudo posrečena kombinacija. Bi rekel. In ostal živ.

V neponovljivem spominu pa sta mi ostala Damjana Golavšek in Čarli Novak. Ona perfektna slovenska pevka, svoj čas tudi zmagovalka »Slovenske popevke«, on nepogrešljivi studijski basist »par excellence«, hudo zelo zaželen vedno in povsod. Hja, kdor zna, pač zna! Velja za oba. Za Damjano na nek specifičen način, ki sede v srce, kajti »mlada gospa« je unikatna, ko je govora o delu za mlade ali z mladimi.

Pripravljaj sem nekakšen vaški spektakel, ki sem ga poimenoval »Ta čudežna noč«. V mali moji vasiči Češenik je bilo, pravzaprav, če sem čisto natančen, na prireditvenem prostoru našega vrlega Turistično-rekreativnega društva Turnše Češenik, v Turnšah je bilo. Zelo velikopotezno sem vse skupaj zastavil (ja, takšen sem že od nekdaj; sanjam z odprtimi očmi in potem se trudim te sanje tudi v oprijemljivo, slišno-vidno realnost spraviti!), z množico vrhunskih glasbenih, plesnih in vseh drugih vrst izvajalk in izvajalcev (Norina Radovan, Irena Vrčkovnik, Oto Pestner in New Swing Quartet, Štajerskih 7, ipd.), poseben poudarek pa sem dal t.i. »otroškemu sporedu«, ki je bil kot nekakšna uvodna prireditev v osrednje, večerno, seniorsko dogajanje.

Poklical sem vse, ki sem jih poznal, da bi mi priskočili na pomoč in prva sta se odzvala prav Damjana in Čarli. Damjana je imela tistihmal naštudirana kar dva mini-mjuzikla, ki sta »kot ata na mamo« dobesedno »legla« v moj otroški program. Hitro smo se domenili vse podrobnosti, predvsem tiste, najboljčlovejše, finančne, in še danes se ne morem čisto do konca zahvaliti Damjani, kako benevolentno mi je pomagala, ko je svojo siceršnje »ceno« spustila »ke dol, u podn«. Čarli je bil vseskozi z njo in ob njej. Kot njen angel varuh. Mati mila, iz oči obeh, nje in njega, je sijala tako predana ljubezen, da bi jima človek, če bi bil resnično in zares »slovenceljnast« (kar, Bogu hvala, nikakor nisem!), preprosto moral zavidati. Damjana je perfekcionista (saj,

zato ji pa je v življenju tako dobro uspelo, to, česar se je lotila!), da malo takih. In njen Čarli ji zvesto in vdano in dosledno sledi v tem njenem bravuroznem perfekcionizmu. Skupaj s glasbo, ki je njuna občja in medsebojna govornica, tvorita resnično enkratnost malokdaj videnega. Dopolnjujeta se vedno in povsod. Koliko nepopisnih užitkov sem užil, ko sem, skupaj z njima, v Čarlijevem improviziranem domačem studiu skušal v glasbeno realnost spraviti moje prve lastne skladbe, pri katerih mi je prav Čarli odločilno pomagal. Se povedati ne da!

No, dogovorili smo se, torej, in Damjana in Čarli sta prišla, ti-stega lepega popoldneva, kot vedno – pravočasno (tudi to je ena njenih vrlin!). Človek ne bi verjel, če ne bi bil priča; otroci so planili k Damjani, še preden je stopila na oder in ji dobesedno niso dali dihati. In Damjana jim je njihovo ljubezen vrnila na najlepši možni način: s pesmijo, z glasbo, s prelepo glasbo. Ko je, potem že kostumirana in odrsko našminkana, stopila pred množico otrok vseh starosti, ko je začela peti in plesati in igrati in spet peti. In vsi smo peli z njo. Čisto vsi, kar nas je bilo zbranih tistega lepega, sončnega popoldneva v tisti moji mali vasiči sredi Slovenije. Peli smo na vsa grla, na glas, da se je slišalo v deveto vas. Peli smo iz vseh naših src. Ker se nas je Damjanino podajanje glasbe – dotaknilo. Zelo hudo močno. Čarli je vse skupaj opazoval s strani in v njegovih očeh si lahko prebiral romane ljubezni do svoje ljube, romane hvaležnosti, vdanosti in ponosa, da ona »je«, vsega hkrati, romane pripadnosti in zvestobe in še enkrat pripadnosti nekemu skorajda svetemu početju, zaljšanem s prečudovito glasbo. Hja, sta mojstra, pa kaj mojstra, velemojstra sta. Oba, Damjana in Čarli. Ker znata iz not narediti prečudovite glasbene palače, prostrana glasbena parkirišča, odeta v naravno zeleno, prepleteno s celotno barvno mavrico, pa neponovljivo bogate glasbene nebotičnike, segajoče v nebesa, v glasbena nebesa. Neke prečudovite naravne sile jima dajejo konstantno moč in neprecenljivo energijo in še neprecenljivi navdih, da svojo bujno domišljijo vedno znova uspeata bravurozno cepiti z vrhunskim glasbenim znanjem.

Ni bilo ne konca ne kraja rajanju, tistega lepega popoldneva, v Turnšah, popoldneva, ki se je, ne da bi vsi skupaj to sploh opazili, strahovito hitro prevesil v še lepši večer. Res je bila tista prva prireditev nekaj posebna, resnično »čudežna« noč, katere zlepa ne bom pozabil. Pravzaprav takšna, da je zagotovo nikoli ne bom pozabil. Nje partitura je zapisana globoko v mojem občutljivem srcu. In še bolj globoko v moji romantični dušici.

Hvala Damjana, hvala Čarli. In vse dobro, obema, na vajinem Primorskem.

IZRAČUN AKONTACIJE DOHODNINE OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE

DAVČNE OLAJŠAVE

1. Splošna olajšava

Višina skupne splošne olajšave je odvisna od višine skupnega dohodka v letu 2013:

Če znaša skupni bruto dohodek v evrih/mesečno		znaša splošna olajšava v evrih/mesečno
nad	do	
0,00	905,53	543,32
905,53	1.047,57	368,22
1.047,57		275,22

2. Osebnostne olajšave

v evrih/mesečno

invalidu s 100% telesno okvaro	1.471,57
po dopolnjenemu 65. letu starosti	118,45
olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	234,92
posebna olajšava za rezidenta, čezmejnega delovnega migranta	631,38
posebna olajšava za rezidenta, ki se izobražuje in ima status dijaka ali študenta	206,42
za prvega otroka in za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana	203,08

za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego	735,83
za drugega vzdrževanega otroka	220,77
za tretjega vzdrževanega otroka	368,21
za četrtega vzdrževanega otroka	515,65
za petega vzdrževanega otroka	663,09

• za vse nadaljnje vzdrževane otroke se olajšava glede na višino za predhodnega vzdrževanega otroka poveča za 147,44 evra

DOHODNINSKA LESTVICA

Akontacija dohodnine od dohodka iz zaposlitve, ki ga izplača glavni delodajalec, se za leto 2013 izračuna na podlagi Pravidnika o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2013 (Uradni list RS, št. 102/2012):

Če znaša neto davčna osnova v evrih/mesečno		znaša dohodnina v evrih/mesečno	
nad	do		
0,00	668,44	16 %	
668,44	1.580,02	106,95 + 27 %	nad 668,44
1.580,02	5.908,93	353,08 + 41 %	nad 1.580,02
5.908,93		2.127,93 + 50 %	nad 5.908,93

SINDIKALNA LISTA - APRIL 2013

1. Dnevnice :

1.1. Dnevnice za drobno gospodarstvo

(od 01. 12. 2010 naprej):

- cela dnevnicca, nad 12 do vključno 24 ur	15,02 €
- polovična dnevnicca, nad 8 do 12 ur	7,51 €
- znižana dnevnicca, 6 do 8 ur	5,26 €

1.2. Dnevnice za obrt in podjetništvo

(od 01. 07. 2010 naprej):

- cela dnevnicca, nad 12 do vključno 24 ur	17,00 €
- polovična dnevnicca, nad 8 do 12 ur	8,50 €
- znižana dnevnicca, 6 do 8 ur	6,20 €

2. Kilometrina:

Za prevoz na službenem potovanju z lastnim prevoznim sredstvom znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer:

0,37 €

3. Nadomestilo za ločeno življenje:

- po KP za obrt in podjetništvo ter po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva	334,00 €
---	----------

4. Prenočevanje:

Stroške prenočevanja dobi delavec povrnjene v višini zneska na predloženem računu.

5. Regres za prehrano (za dan prisotnosti na delu):

- po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 01. 2012 naprej)	4,90 €
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (od 01. 12. 2010 naprej) najmanj	3,56 €

6. Prevoz na delo in z dela:

- po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 07. 2010 naprej): v višini 100% cene javnega prevoza
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (od 01. 12. 2010 naprej): v višini 65% cene javnega prevoza.

Če ni možnosti javnega prevoza, znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer (od 01. 07. 2010 naprej): 0,18 €

7. Nagrade dijakom in študentom na praktičnem usposabljanju:

letnik	dijak	študent
prvi	90,00 €	170,00 €
drugi	120,00 €	170,00 €
tretji in četrti	150,00 €	170,00 €

Nagrade ne izključujejo štipendij.

8. Jubilejne nagrade:

- po KP za obrt in podjetništvo ter KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva:
- za deset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu 622,80 €
- za dvajset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu 934,20 €
- za trideset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu 1.245,60 €

9. Odpravnina ob upokojitvi:

- po KP za obrt in podjetništvo ter KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (oziroma v višini dveh povprečnih mesečnih plač delavca za pretekle tri mesece, če je to zanj ugodnejše) 3.114,00 €

10. Solidarnostna pomoč:

1.557,00 €

11. Regres za letni dopust:

- po KP za obrt in podjetništvo najmanj 791,50 €
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva najmanj 791,50 €
največ 1.066,67 €

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je znašala povprečna mesečna plača na zaposleno osebo v podjetjih in drugih organizacijah v Sloveniji v januarju 2013 bruto 1.523,80 € oziroma neto 998,18 €, za obdobje XI. - I. pa bruto 1.557,00 € oziroma neto 1.011,24 €.

Sindikat obrtnih delavcev Slovenije
Martin Muršič, generalni sekretar

PLAČE PO KOLEKTIVNI POGODBI ZA OBRT IN PODJETNIŠTVO

Skladno s 37. členom Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo (Ur. l. RS št. 73/2008, 55/2010, 100/2011 in 99/2012), znaša najnižja osnovna plača od 1. januarja 2013 naprej:

I. tarifni razred	561,38 €
II. tarifni razred	583,62 €
III. tarifni razred	630,30 €
IV. tarifni razred	644,76 €
V. tarifni razred	683,66 €
VI. tarifni razred	783,72 €
VII. tarifni razred	917,12 €
VIII. tarifni razred	1.028,28 €

* Ker je povprečna letna inflacija v obdobju januar–december 2012 v primerjavi z obdobjem januar–december 2011 preseгла 0,5%, so se najnižje osnovne plače po tej kolektivni pogodbi in osnovne plače delavcev za leto 2012, za mesec januar 2013 in naprej povečale za dejansko povprečno letno inflacijo, za 2,6% (vir: SURS).

PLAČE PO KOLEKTIVNI POGODBI MED DELAVCI IN DRUŽBAMI DROBNEGA GOSPODARSTVA

Skladno s Tarifno prilogo Kolektivne pogodbe med delavci in družbami

drobnega gospodarstva (Ur. list RS, št. 94/2010) znaša izhodiščna plača od 1. februarja 2013 naprej najmanj:

I. tarifni razred	546,43 €
II. tarifni razred	622,94 €
III. tarifni razred	699,41 €
IV. tarifni razred	786,85 €
V. tarifni razred	879,74 €
VI. tarifni razred	1.049,14 €
VII. tarifni razred	1.191,21 €
VIII. tarifni razred	1.420,70 €
IX. tarifni razred	1.704,84 €

*Najnižje osnovne plače po tej KP se v mesecu februarju tekočega koledarskega leta povečajo v višini povprečne letne stopnje rasti cen življenjskih potrebščin preteklega leta glede na predpreteklo leto v RS, v skladu z objavo Statističnega urada RS (SURS).

V obih razpredelnih navedenim zneskom je treba prišteti dodatek na skupno delovno dobo (0,5 odstotka za vsako leto delovne dobe), in morebitne dodatke zaradi naporov in težkih pogojev dela.

MINIMALNA PLAČA: Minimalna plača za zaposlenega, ki dela polni delovni čas, je od 1. januarja 2013 naprej določena v višini bruto 783,66 €.

ZAJAMČENA PLAČA: Po sklepu Vlade republike Slovenije znaša zajamčena plača od 1. avgusta 2006 naprej bruto 237,73 €.

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

Glavni odbor, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/434 12 69, faks: 01/434 13 11, e-naslov: sops@siol.net

DELAVCI V OBRTI IN PODJETNIŠTVU POSTANITE ČLANI SINDIKATA!

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije - SOPS je edina interesna organizacija delavcev v obrti in podjetništvu, ki je podpisnik obeh kolektivnih pogodb (Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo in Kolektivne pogodbe za drobno gospodarstvo), ki urejajo vaše plače in nadomestila: regres za dopust, regres za malico, povračila stroškov prevoza na delo in iz dela, višino dnevnic, kilometrino, terenski dodatek, solidarnostne pomoči, jubilejne nagrade itd. ter ostale pravice iz dela, vključno z dopustom.

Da boste lahko vplivali na svoj materialni in socialni položaj, vas vabimo, da se nam pridružite!

Člani sindikata imajo zagotovljeno brezplačno pravno pomoč pri uveljavljanju njihovih pravic iz delovnega razmerja in mirno reševanje sporov iz delovnega razmerja ali iz statusa samozaposlenosti, s pomočjo mediacije ali arbitraže.

SKUPAJ BOMO MOČNEJŠI!

Za podrobnejše informacije o včlanitvi v Sindikat obrti in podjetništva in njegovem delovanju se obrnite na območno organizacijo sindikata, ki vam je najbližja:

Osrednjeslovenska območna organizacija
Parmova ulica 51, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/ 300 01 00
Faks: 01/ 300 01 07
E-naslov: obm.lj@zsss-sindikat.si

Območna organizacija Savinjska
Gledališka 2, 3000 Celje
Tel.: 03/ 425 57 00
Faks: 03/ 425 57 15
E-naslov: mojca.stropnik@sindikat-zsss.si

Šaleško-savinjski sindikati
Prešernova cesta 1, 3320 Velenje
Tel.: 03/ 898-27-50, 03 / 898-27-51
Faks: 03/ 898-27-61, GSM: 041/ 738-141
E-naslov: salesko.savinjski.sindikati@gmail.com

Območna organizacija Gorenjska
Poštna ulica 4, 4000 Kranj
Tel.: 04/ 201 78 50
Faks: 04/ 201 78 55
E-naslov: danica.mohoric@sindikat-zsss.si

Območna organizacija Pomurje
Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota
Tel.: 02/ 522 37 40
Faks: 02/ 522 37 45
E-naslov: joze.turkl@sindikat-zsss.si

Območna organizacija Spodnje Podravje
Čučkova ulica 1, 2250 Ptuj
Tel.: 02/ 771 67 11
Faks: 02/ 771 67 15
E-naslov: zvonka.kolednik@sindikat-zsss.si

**Območna organizacija Primorska in
Notranjska**
Partizanska 15, 6210 Sežana
Tel.: 05/ 730 23 50
Faks: 05/ 734 41 99
E-naslov: bojan.kramar@sindikat-zsss.si

Območna organizacija Podravje in Koroška
Neratova ulica 4, 2000 Maribor
Tel.: 02/ 234 83 02
Faks: 02/ 234 83 13
E-naslov: breda.crnec@sindikat-zsss.si

**Območna organizacija Dolenjska,
Bela krajina in Posavje**
Cvelbarjeva 3, 8000 Novo mesto
Tel.: 07/ 337 58 10
Faks: 07/ 337 58 21
E-naslov: oodbkp@sindikat-zsss.si

OBVESTILO MIRNO REŠEVANJE SPOROV V OBRTI IN PODJETNIŠTVU

Delodajalce, ki opravljajo obrtno dejavnost in obrti podobne dejavnosti in druge delodajalce, ki so člani Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije - GIZ, ter pri njih zaposlene delavce vabimo, da se v primeru medsebojnih individualnih in kolektivnih sporov, preden izbere te drago, dolgotrajno in negotovo rešitev na sodišču, poslužite mirnega reševanja sporov s posredovanjem ali arbitražo, ki vam ga zagotavljata:

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije in Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije - GIZ.

Za podrobnejše informacije se obrnite na:

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije
Glavni odbor, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/434 12 69, faks: 01/434 13 11
e-naslov: sops@siol.net

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

Glavni odbor, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/434 12 69, faks: 01/434 13 11, e-naslov: sops@siol.net

DEL DOHODNINE NAMENITE SINDIKATU!

Vsak davčni zavezanec, ki plača dohodnino, lahko delček te dohodnine (do 0,5 odstotka) nameni namesto v državno blagajno za financiranje različnih humanitarnih, kulturnih in drugih splošno koristnih društev, organizacij in sindikatov. Za to mora samo izpolniti poseben obrazec »Zahteva za namenitev dohodnine za donacijo« in ga poslati na naslov **Davčna uprava RS, p. p. 107, Davčna ulica 1, 1001 Ljubljana**, ali na svojo davčno izpostavo.

DONACIJA VAS NIČ NE STANE!

Vsi, ki se boste odločili nameniti del dohodnine Sindikatu obrti in podjetništva Slovenije, nam sporočite vaš naslov na tel. št.: **01/43 41 269** ali na e-naslov: **sops@siol.net** in poslali vam bomo že izpolnjen obrazec, ki ga morate le še podpisati in poslati na omenjeni naslov davčne uprave.

V sindikatu bomo ta sredstva namenili za solidarnostne pomoči delavcem, ki živijo v težkih socialnih razmerah ali pa so utrpeli posledice elementarne nesreče.

Za vašo donacijo se vam v imenu delavcev že vnaprej zahvaljujemo!

SEJEMSKI ČETVERČEK V CELJU

